

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 7.

V GORICI, ČETRTEK 9. MAJA 1929.

LETO I.

Tedenski koledar.

10. maja, petek: Antonin, škof; Janez Av. — 11. sobota: Frančišek H.; Mamert, škof; Sigismund, kralj. — 12. nedelja: 6. povelikonočna nedelja. Pankracij, mučenik. — 13. ponedeljek: Servacij, mučenec. — 14. torek: Bonifacij, mučenec; Paskal, pp. — 15. sredo: Izidor; Zofija. — 16. četrtek: Janez Nepomuk; Ubald, škof.

V sredo 15. maja je prvi krajec; vreme lepo.

Novice.

Nova križarka.

Zadnjo nedeljo je bila v Trstu spuščena v morje nova bojna križarka, ki nosi ime »Trieste« (Trst). Nova enota ital. mornarice je najhitrejša tovrstna bojna ladja in izredno delo tržaške industrije. Ladjo so spustili v morje z veliko slovesnostjo; Tržičanke so ji poklonile zastavo, ki bo vihrala na glavnem jamboru.

Morilec Gino d'Ascanio

ki je ubil v Luksemburgu uradnika zunanega ministrstva Anselma Areni, je bil anarhist. V rimski zbornici je poslanec Gray počastil spomin Areni, pri čemer so se vzdignili vsi ministri in poslanci na noge. Luksemburška vlada je izrazila italijanski sožalje. Nesrečnemu Areni so priredili v Luksemburgu veličasten pogreb.

Pred posebnim sodiščem.

za obrambo države v Rimu se je pričela 6. t. m. razprava, ki bo gotovo zanimala tudi našo javnost. Na obtožni klopi sede: Alojzij Hvalič iz Podgore, brata Milan in Dušan Hreščak, dijaka iz Gorice, Avg. Lango iz Avč pri Kanalu, Alojzij Markič iz Podgore, Viktor Krašna iz Idrije in Teodor Ušaj, bivajoč v Gorici. Obtoženi so, da so sodelovali pri obnovenju komunistične stranke v naši deželi, ko je ista bila že razpuščena, in da so sokrivi pri umoru Viktorja Kogej iz Idrije, katerega je, kakor znano, v noči od 21. do 22. avgusta ubil Alojzij Bregant iz Podgore. Ubojstvo se je zgodilo, kakor je gotovo mnogim še v živem spominu, v Gorici v Gosposki ulici št. 18. Žrtev groznega zločina pa ni bil samo Kogej, ampak tudi uradnik Ventin, ki je hotel Breganta prijeti, in končno Bregant sam, ki je našel smrt na begu. V žalostno zadevo je zapletenih še več drugih oseb iz Goriške, ki bodo prišle, kakor kaže ta prva obtožba, pozneje pred sodnike.

Čehi — veliki kadilci.

Lansko leto je imela češka država nad poldrugo milijardo kron čistega dobička samo pri tobaku.

Rdeči maj.

Kakor vsako leto so tudi letos imeli za 1. maja v Moskvi veliko vojaško parado in govore, da bo rdeči prapor zaplapolal po svetu. V Parizu, piše »Giornale d'Italia«, so zaprli že prejšnji večer okoli 4000 komunistov. V Italiji ni bilo izgrediv. V Berlinu so skušali komunisti demonstrirati. Prišlo je do spopadov s policijo, kjer je bilo devet mrtvih, 34 težko in 35 lahko ranjenih. Policija je morala zapreti 1000 najhujših razgrajčev. Zdaj bo do menda komunisti stavkali. Tudi v Barceloni na Španskem in po raznih francoskih mestih so pokale bombe.

Konec mafije.

Znano je, da so celo Sicilijo nadlegovale več desetletij skrivnostne zločinske zveze imenovane mafija. Vodja vlade je poslal doli za prefekta oddelka Morija, ki je v kratkem po lovilo 161 članov mafije. Izredno sodišče na Siciliji je obsodilo 150 od njih na večletno ječo. Glavni vodja mafije je bil odličen advokat po imenu Ortoleva.

Svetogorske slike.

Znani tržaški vojni odlikovanec Gvido Slataper, ki je med svetovno vojno prvi zasedel vrh Sv. gore, je bil te dni sprejet od kralja v posebni avdijenci. Pri tej priliki je g. Slataper izročil kralju, ki se je zelo zanimal za potek obnovitvenih del na Sv. gori, več slik svetogorskega svetišča.

To je tič.

Kakor znano nima slovenska narodna manjšina na Koroškem niti ene šole z lastnim učnim jezikom. Koroški Nemci so odslovili vse slovenske učitelje. Sedaj se je pa oglašil slovenski socialni demokrat Aleš Fran in napisal v listu Delavski politiki, da imajo koroški Slovenci v šolskem oziru popolno svobodo. Imeniten poznavalec avstrijskih razmer.

Radi se imajo.

V Kapfenbergu na Avstrijskem je policija preiskala socialno-demokratsko delavsko hišo in našla v njej celo zalogo orožja: strojne puške, municijo in celo vojne telefone. Orožje je bilo shranjeno za slučaj spopada s krščanskimi socialci, liberalci ali desničnimi brambovci (Heimwehr).

Takim dajte otroke!

V Bellinzoni na Švicarskem so od 8. do 10. aprila zborovali odposlanci mednarodne učiteljske zveze. Ko so lepo in pravilno obravnavali svoja stanovska vprašanja, so pa še eno resolucijo sprejeli. Ta se glasi, naj nimata krščanski duh in cerkveni vpliv nič opraviti v šoli. — Prihodnje zborovanje, ki ga bo ta lepa mednarodna učiteljska zveza imela, se bo vršilo v Pragi.

Konferenca v Opatiji.

V Opatiji se vrši zborovanje mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora, ki ima nalogo, izpeljati netunjske pogodbe in urediti različna obmejna vprašanja. Italijanom načeljuje polkovnik Italo Gariboldi, Jugoslovanom polkovnik Milko Milkovič.

Prazne blagajne.

Nemčija se ogleduje, kje bi še ta mesec najela posojila za 500 milijonov zlatih mark (dve milijardi in pol lir).

Zavratni umor.

V neki vasi blizu Bocna na južnem Tirolskem so neznane osebe napadle s samokresi iz zasede orožniškega brigadirja Ivana Palla in ljudskošolskega učitelja Petra Ceschinija ter ju smrtno ranile. Nesrečnega sta umrla v bolnišnici v Briksenu. Pogreb je bil svečan, prisostvovali so zastopniki oblasti, načelnik vlade je poslal poseben velenec. Policija je zaprla nekega Jurija Hoferja, na katerem leži težak sum, da se je vdeležil napada.

Velik izlet.

Italijanska zveza za izletništvo je sklenila, da naredi 29. junija veliko potovanje do skrajnih točk države, in sicer: na Brenner, v Trbiž, Podbrdo, Reko in Zader.

Ne v Argentino!

Kakor poročajo časopisi, sta se v Argentini, v krajih, kjer bivajo slovenski naseljenci, pojavili nevarni in kužni bolezenski lepra (gobavost) in malarija. Bodite pri izselitvi zelo previdni, da si poleg drugih neizogibnih ne naberete še bolezni!

Za Rdeči križ.

Izšla je postava, da bo vsako leto na 15. junija po vsej Italiji »Dan rdečega križa«. Vsi vozni listki na tramvaju, železnici itd. bodo za pet odstotkov dražji. Prebitek bo šel v prid omenjeni napravi.

Ljudsko gibanje v Gorici.

Meseca marca smo imeli v Gorici 10 porok, 82 rojstev, med njimi 3 mrtvorojene in 87 slučajev smrti. V aprilu je bilo 19 porok, 68 rojstev in 68 smrti.

Krojna priloga »Družine«.

Mesečnik »Družina« bo imel od majniške številke naprej posebno krojno prilogo, in sicer izidejo do konca t. l. 3 modne priloge in 5 prilog ročnih del.

Cena posameznemu izvodu krojne priloge je 50 stotink, naročnina do konca tekočega leta pa 4 lire.

Vabimo čitateljce »Družine«, da se takoj naroče na prilogo. Hvaležni bomo tudi za morebitne dobre nasvete in migljaje. Uprava »Družine«, Gorica, via Mameli 5.

NOVI list

1929 C134/1329

070(450.36=163.6)

Svea.

Tako se imenuje italijanska delniška družba, ki ima namen razviti gošpodarstvo Albanije. Na občnem zboru v Rimu so te dni ugovarjali, da je bilo do 31. decembra 1928. naloženih v Albaniji več ko 24 milijonov zlatih frankov. Svea popravlja luko v Draču in izsušuje močvirja v okolici, gradi vodovod, zida v deželi 16 velikih mostov, dve cesti v skupni dolžini 18 kilometrov, uravnava reko Kiri pri Skadru in dela 34 kilometrov dolgo železnico, ki bo vezala Drač s Tirano.

Za malteški jezik.

Na otoku Malti, ki je pod angleško oblastjo, živi ljudstvo italijanskega jezika, govoreče poleg tega tudi posebno malteško narečje. V parlamentu na Malti so predložili sedaj zakon, naj se uvede v sodne razprave poleg italijanščine tudi malteščina. Ako stranke žele, se mora obravnavati vršiti izključno v tej govorici. Odvetniki na Malti so proti novemu načrtu protestirali.

Uvoz in izvoz iz Italije.

Lansko leto je bilo uvoženega blaga v Italijo za 22.042 milijonov lir, izvoženega pa za 14.529 milijonov.

Iz tega sledi, da je lansko leto kupila Italija v inozemstvu za 7.513 milijonov lir več blaga, kot ga je tja prodala.

Ljubljanska univerza

je zaprosila kralja Aleksandra, če se sme imenovati: univerza kralja Aleksandra I. Kralj je dal svoje privoljenje in pred dnevi je bilo svečano razglašeno, da nosi ljubljanska univerza naslov: univerza kralja Aleksandra I. S tem je tudi obstoj ljubljanske visoke šole zagotovljen. Umevno, da so Slovenci zato kraljev korak pozdravili.

V pevčev spomin.

1. maja so na Češkem slovesno obhajali 25-letnico smrti slavnega skladatelja Antonina Dvoraka, ki je s svojimi skladbami znan že po vsem svetu. V Narodnem gledališču v Pragi bodo peli vrsto Dvorakovih oper pod vodstvom kapelnika Talicha.

Osebna vest.

Goriški kvestor g. komendator Gorgoni je premeščen iz Gorice v Bari.

Majniška »pobožnost«.

Politična uprava rdeče armade v Rusiji je ukazala, da morajo pri vseh četah v mesecu maju imeti predavanja — proti veri. Škoda truda! Raje naj bi svoje vojaške kmetijstva učili.

So prišli k pameti?

V Mehiki se revolucionarji in vladni pristaši koljejo že dolge mesece. Zdaj prihajajo poročila, da se oba tabora pogajata za premirje.

Nova železnica.

V kratkem se prične gradba železnice Kočevje — Vrbovsko. Nova proga bo dolga 58 km. Njena važnost obstoji v tem, da bo vezala po najkrajši poti Ljubljano z morjem. Do sedaj pelje železnica iz Ljubljane do Sušaka preko Novega mesta in Karlovca. Ljubljana bo imela sedaj za več ko 100 km krajšo pot do morja.

Človek velja, kolikor zna.

Komisar za prosveto je zaukazal, da morajo na Ruskem v zadnjih razredih osnovnih šol vzeti nemščino kot zavezan predmet. Isti dan so pa prenapeti Grki zapodili bolgarščino iz obmejnih šol.

Kako je lep soldaški stan!

Kitajski maršal Čankajšek je svoji vladi nasvetoval, naj vpelje enoletno vojaško službo. Vlada v Nankingu je pa dejala, da ni denarja.

Čez 17 let.

L. 1911. je bil Jožef Gutsell iz Tirolskega poklica k vojakom. Ravno je imel sleči vojaško suknjo, pa izbruhne svetovna vojna. Prišel je v rusko vjetništvo in v Sibirijo. Domači so že l. 1923. dali brati zanj mašo za dušnico. Mislite si pa zdaj začudenje cele soseske, ko se je »rajni« Jožef Gutsell vrnil domov. Pripoveduje, da je po Sibiriji še veliko vojnih ujetnikov.

Oponesel Mussolinija.

Bivši načelnik poljske vlade gospod Bartel je imel govor, kjer je rekel: »Vlada je strašno breme. Vladati je kakor da bi človek hodil skozi vodo in ogenj od prvega svita do poznih večernih ur. Vladati pomeni imeti pred očmi vse potrebe človeškega rodu in čutiti v srcu srčne utripe vsega naroda.«

Neki poljski časopis je dokazal, da je prav iste besede spregovoril Mussolini marca 1924. leta. Čudno naključje!

Plača uradnikov.

V Rimu so predložili pretekli teden poslancem zakonski načrt o povišanju plač državnim uslužbencem. Kozist bo imelo od zakona 460.000 namoščencev, med njimi 85.000 ljudskiholških učiteljev. Novo breme, katerega država vzame nase, znaša 360 milijonov lir na leto.

Birma v Kopru.

Tržaški škof mons. Fogar bo delil zakrament sv. birme tudi v Kopru, in sicer v četrtek 20. junija po sv. maši ob 9. in v petek 21. junija po sv. maši ob 10.

Italijanski marmor.

Industrija marmorja v Italiji zavzema vedno večji pomen. Marmor lomijo v 900 kamenolomih, kjer ima delo 65.000 delavcev. Izvoz marmorja je vrgel lani 300 milijonov lir.

Proizvodnja bakra v Jugoslaviji.

Razen Jugoslavije nima skoro cela Evropa posebno velikih rudnikov bakra. Proizvodnja bakra se je v Jugoslaviji v zadnjem desetletju takole razvijala. Naj samo še dodamo, da so med svetovno vojno Nemci zelo izrabljali te rudnike in jih ob porazu zapustili v zelo žalostnem stanju.

1. 1919.	160.160	kvintalov,
1. 1920.	490.800	»
1. 1921.	755.670	»
1. 1922.	976.750	»
1. 1923.	1.231.500	»
1. 1924.	1.432.950	»
1. 1925.	1.760.580	»
1. 1926.	2.200.050	»
1. 1927.	2.880.400	»
1. 1928.	3.277.480	»

Ni odvisno od sreče,

ampak samo od Vaše skrbnosti, da dobite zastoj zlat prstan z lepim kamnom. Naberite 200 listkov, ki so priloženi vsem ¼ kg težkim paketom jajčjih testenin PEKATETE.

Zasedanje parlamenta.

Rimska zbornica je začela z rednimi sejami. Prva stvar, katero je rešila, je bil odgovor na kraljeve besede, ki jih je spregovoril ob svečani otvoritvi. Stara navada je, da poseben odbor nese spisani odgovor vladarju na dvor. V odgovoru zbornice je rečeno, da je »ves narod stoje poslušal besedo svojega kralja« in »da je srce vseh prisotnih poslancev trepetalo od vesele ginjenosti in globokega ponosa, ko so pomislili, da stoje pred predstavniki in ljubljenimi potomci vladarske hiše vojščakov, ki tisoč let vladajo in se bojujejo vztrajno in plemenito in s poštenostjo enako hrabrosti, s katero so ob vsakem času znali v obrambo italijanskih pravic zagrabiti za meč.« Sporazum s Cerkvijo je vrnil Italiji verski mir. »Katališka, monarhična in fašistovska Italija je danes »otovo dežela, ki uživa najpopolnejšo duševno srečo na svetu.« Italijani bodo morali vzdržati tako ostre borbe, da je vsaka »diskusija o temeljnih in splošnih načelih,« na katerih sloni italijanska sodobna družba in ki »so se uresničili v fašistovski državi,« nedopustna. »Naloga, ki so nam (poslancem) v vseh panogah postavljene so obsežne, toda ravno tako trden je naš namen, si steči za slugo, da smo jih izvršili.« »Naš ponos bo, da si postavimo za zgled in cilj usodo Rima, kjer nam govori vse o slavi, katere ni nikoli noben narod še presegel.«

O odgovoru kralju se je v naslednjih dneh sprožila razprava, v kateri so se vsi poslanci strinjali, da je besedilo dobro. Mnogo so govorili o sporazumu s papežem. Delcroix je poudaril, da so bili za sporazum potrebni trije pogoji: dolga, zmagovita vojna, država, ki je prepričana o svoji neodvisnosti in »mož, ki ima pogum uporabiti svojo moč, da reši vsako najtežjo nalogo.« »Nepotrpežljivost je znak mladosti in italijanski narod je najmlajši, je edini narod, katerega je vojna popolnoma prenovila. V parlamentih drugih držav so ostali stari mošje s starimi idejami, dočim je italijanski parlament ves prežet novega, v vojni rojenega duha.«

Farinacci je bil edini, ki ni bil povsem zadovoljen z besedilom odgovora kralju. »Če bi moral jaz sestaviti odgovor« — je rekel — »bi ga bil napisal bolj po fašistovski. Nasprotniki fašizma imajo danes eno samo upanje, in sicer to, da se fašizem notranje razkroji.« Govornika so nekateri imenovali Trockega fašizma, toda nihče da ni bolj vdan fašizmu in njega voditelju. Zato obnavlja načelniku vlade prisego zvestobe in vdanosti.

Kako je s politiko.

Izgon Lea Trockega iz sovjetske Rusije je obrnil iznova pozornost sveta na notranje razmere v tej veliki slovanski državi. Da je moral zmago viti organizator rdeče vojske, eden izmed ustanoviteljev komunistične države in desna roka pokojnega Lenina, zapustiti domovino, ni majhna stvar. Vsak mora iz tega spoznati vsaj to, da obstoje v ruski komunistični stranki ostra navzkrižja idej, da je program Trockijeve struje prav odločno nasproten vladi, zakaj drugače bi Stalin, sedanjí diktator Rusije, ne bil s silo odstranil iz države najinteligentnejšo glavo med ruskimi komunisti. V čem obstoji nasprotje med Stalinom in njegovimi nasprotniki? Odgovora nočemo vzeti iz svetovnega meščanskega časopisja. Prepogosto ma so namreč v njem poročila neresnična, polna sovrašstva do boljševizma in Rusije in zato nezanesljiva. Pri opisovanju ruskih razmer se hočemo opirati izključno na komunistične časnike in izjave boljševiških voditeljev. Trocki sam je napisal o predmetu debelo knjigo, ki se naziva »Resnični položaj v Rusiji.«

Borba s kulaki.

Trocki trdi, da se je v poslednjih letih število bogatih kmetov v Rusiji zelo pomnožilo. Odkar je pokojni Lenin leta 1922. vpeljal tako zvano Nep (Novo ekonomsko politiko), po kateri so kmetje postali zopet lastniki svojih zemljišč in smeli svobodno razpolagati s pridelki, to se pravi jih prodajati v prosti trgovini, so se mnogi poljedelci gospodarsko okrepili. Z dobrimi kupčijami so si nabrali denarja, razširili posestva in s tem je tudi njih družabni vpliv zelo zrastel. Bogati kmetje ali kulaki, kakor jih komunisti prezirljivo imenujejo, so spravili vasi pod svoje vodstvo in kmečko prebivalstvo je od njih odvisno. Toda ne le kmete, temveč tudi podeželske zastopnike boljševiške stranke so si znali podvreči. Iz večine so jih z denarjem ali drugimi dobrotami podkupili. Kulaki so se zvezali nadalje s trgovci in prekupčevalci, katerih število je zelo naraslo, odkar je v Rusiji trgovina vsaj deloma zopet dovoljena. Nova ekonomska ali gospodarska politika je tudi trgovcem zelo koristila in jih obogatila. Premožni kmetje in trgovci so po Trockijevem mnenju novi kapitalisti Sovjetske Rusije. To so zelo prebrisani in spretni možje: dobrikajo se državnim uradnikom in jih z vsemi sredstvi vlečejo na svojo stran. Uradništvo ima danes v Rusiji velikansko moč, zakaj v njegovih rokah je vse državno in gospodarsko življenje republike. Brez uradnikov strokovnjakov vlada ne more izhajati. Kdor si je zagotovil prijateljstvo sovjetskih uradnikov, temu nihče ne more do živega. Tega so se kulaki in trgovci dobro zavedali, ko so se približevali uradništvu, katerega imajo danes po večini že na vrhovi. Trocki meni, da so

združeni trgovci, uradniki in kulaki družabna sila, ki se hoče polastiti vodstva in ki je komunizmu v Rusiji zelo nevarna.

Škarje.

To se je pokazalo najbolj očitno pri zadnjih volitvah v sovjete, ko so kulaki delali na vse pretege, da pridejo v sovjete močje njih zaupanja. V Rusiji imajo kmetje sicer po zakonu manj pravic ko delavci, pri volitvah velja en delavski glas petkrat več ko en glas kmečkega volivca, toda kmetov je v državi mnogo, delavcev malo. Kmetov je 90 od sto vsega prebivalstva. Ako bi se kulakom posrečilo, da spravijo v podeželske sovjete ljudi svojega prepričanja, bi kljub delavskim predpravicam kulaki dobili v državi večino in narekovali Rusiji svojo politiko. Ta nevarnost je gotovo še zelo daleč, zakaj ruski kmetje so nepismeni in brezbržni. Preden se prebude k politični samozvesti, bo preteklo še par desetletij. Toda moč novih kapitalistov in njihovih kmečkih privržencev se začneja že razvijati in zato je treba udariti, dokler je še čas.

Trocki je v borbi proti Stalinu zahteval, naj vlada zlomi gospodarsko moč premožnih kmetov na dva načina: na kmečka posestva naj se naložijo veliki, težki davki, ki odnesejo kulaku dobičke in pristržejo njegovo premoženje. To je eno. Vlada mora nadalje določiti uradne cene poljskim pridelkom in paziti, da bodo nizke. Industrijski izdelki, kakor sukno, sladkor, železnine, čevlji morajo pa biti sorazmerno dragi. Cene kmečkih in industrijskih proizvodov morajo iti narazen kakor škarje. Ta izraz je danes v Rusiji splošno v rabi. Vlada drži v rokah škarje, ki jih po potrebi razširi ali stisne. V Rusiji je to lahko, ker so skoro vse tovarne v rokah države in ker je tudi trgovina z inozemstvom državni monopol. Ruski trgovci ne morejo nakupovati blaga v tujih deželah in ga prodajati kmetom. Industrijske izdelke ima v rokah država in jih prodaja po cenah, ki se ji zde primerne. Industrijski predmeti, kakor obleka in orodje stanejo danes v Rusiji dvakrat do trikrat več kakor v drugih deželah.

Vse sile za industrijski proletarijat.

Trocki je zahteval, naj se denar, ki ga vlada na ta način izvleče iz kmetov, uporabi v prvi vrsti za nagli razvoj industrije. Industrijsko delavstvo je temelj boljševiške stranke. Na njem sloni komunistična država. Čim več tovarov bo imela Rusija, tem večje bo število delavstva, tem močnejši bo komunizem. Stalin tega ne mara razumeti in mesto, da bi krepil proletarijat, krepi premožne kmete in trgovce. Industrija je v primeri s predvojnimi časi nazadovala in vrste delavstva se manjšajo, mesto da bi se množile. To se dogaja v državi, ki je v rokah delavstva. Ali je proletarijat naredil revolucijo zato, da bo po zmagi nazadoval v korist novega kapitalizma?

Delavci imajo manjše plače kot za časa carizma, nezadovoljnost postaja v tovarnah čedalje večja.

Stalinova politika vodi v pogubo in pripravlja pot protirevoluciji. Spor med Trockijem in Stalinom je bil silno oster in bi bil skoro razklal boljševiško stranko ter izzval krvavo meščansko vojno, da ni Stalin še o pravem času izključil Trockega in njegove pristaše iz stranke ter ga posljal v Sibirijo na kitajsko mejo. To se je zgodilo približno pred enim letom.

Toda čim se je Stalin iznebil Trockega in zopet neomejeno zavladal v stranki, je začel razmišljati, ali nima Trocki vendar v marsičem prav. Da bi pomiril delavske množice, je Stalin poostil kmečke davke, zvišal ceno industrijskim izdelkom in izdelal velikopotezen načrt za organizacijo industrije.

Petletni gospodarski načrt.

Komunistični list »Izvestija« iz Moskve piše v številki 4. aprila t. l., da se bo gospodarski program Stalinov izvedel v dobi 5 let. »Kapital, katerega mislimo naložiti v podjetja najrazličnejših vrst,« — pravi list — »bo dosegel ogromno svoto 56 do 60 milijard rublov (to je približno 600 tisoč milijonov lir, uredništvo) v primeri s 25 milijardami, ki smo jih uporabili v prvem petletju boljševiškega gospodarstva. Ta svota se bo tako le razdelila: 15 milijard za industrijo, 3 milijarde za elektrifikacijo, 9 milijard za železnice, 24 milijard za poljedelstvo.« Denar namenjen za poljedelstvo mislijo uporabiti v prvi vrsti v državnih in socializiranih posestvih. »Ob koncu petletja« — piše Izvestija — »bi morali imeti 22 milijonov hektarjev državnih in socializiranih kmečkih podjetij, tako da bi vlekli iz njih 40 od sto vseh poljedelskih pridelkov, namenjenih za trg.« Za posamezne kmete in njihovo zemljo je določena v petletnem gospodarskem programu le manjša svota.

Denar, ki ga Stalin hoče naložiti v gospodarstvu, je tolik, da se čudimo, odkod ga bo vzel. Tudi najbogatejša država ne spravi izlahka skupaj 600 tisoč milijonov lir. Skoro neverjetno se zdi, da bo Stalin mogel iztisniti toliko denarja iz ruskih kmetov. Ze to kratko dobo, odkar Stalin izvaja svojo novo gospodarsko politiko, so se pojavile velike in skoro nepremagljive težave. Kmetje niso voljni nositi novih bremen in se upirajo. Videč, da dobe za pridelke preniske cene in da morajo za par industrijskih potrebščin oddati polovico žetve, so se odločili za pasivni odpor. Žita pridelajo samo toliko, kolikor ga potrebujejo za lastno uporabo in ustavljajo dovoz živil v mesta. Ko je Stalin videl, da preti mestom lakota, je nekoliko zvišal ceno poljskim pridelkom, pa mu ni mnogo pomagalo. Zato se je moral odločiti za rekvizicije. Rdeča vojska se je prikazala v vaseh, da pobere žito. Kakor pišejo komunistični časniki sami, so se kmetje uprli rekvizicijam v mnogih krajih z orožjem. Vlada je morala kakor leta 1921. udušiti številne kmečke punte v krvi.

Izkaznice za življenjske potrebščine.

Toda sila ni rešila doslej še nobene gospodarskega vprašanja. Pomanjkanje življenjskih potrebščin je v mestih začelo še bolj naraščati. Prebivalci velikih mest že v pretekli jeseni niso mogli kupiti živil, kolikor so hoteli, temveč le gotove od vlade določene količine. Komunistični časnik »Krasnaja Gazeta« je tedaj pisala: »Kljub pomanjkanju živil, ki se kaže v dolgih vrstah pred prodajalnami čakajočega ljudstva, bodo člani za drug poleg 500 gramov olja iz solčnic, ki so jih že prejeli, dobili za prihodnje praznike še 500 gramov osoljenega masla, 30 jajec, 4 kilograme pšenične moke in 1 kilogram presnega masla.«

Komunistični list »Ekonomičeskaja Žizn« je kmalu zatem javila, da je nastalo tudi veliko pomanjkanje sladkorja, mila in drugih dnevnih potrebščin in da je žitna žetev mnogo manjša, nego je bilo predvideti.

Priznati je treba sicer, da se rusko prebivalstvo izredno hitro množi, saj je Rusov vsako leto za tri milijone več, in da potrebe Rusije zavoljo tega vsako leto rastejo, toda to ni pravi vzrok pomanjkanja. »Prebivalstvo države« — je rekel jeseni predsednik sovjetske republike Rikov — »se množi vsako leto za 2 ali 3 od sto, površina zemlje, posejane z žitom, iznaša pa samo 90 od sto predvojne površine. Tudi srednji žitni donos hektarja se je zmanjšal. V nekaterih pokrajinah, kakor v deželi Spodnje Volge in v severnem Kavkazu, je pridelovanje žita tako nazadovalo, da dosega samo 20 do 30 odstotkov žetve iz leta 1914. Naše poljedelstvo se tako počasi razvija, da ni mogoče zadostiti potrebam prebivalstva in da primanjkujejo surovine industriji. Ta položaj stavi naš program industrijalizacije v težko nevarnost.«

Od jeseni, ko so bile te besede izgovorjene, so se razmere v Rusiji še bolj poslabšale. Vlada je v tem času vpeljala izkaznice za kruh, za sladkor, za mast in vsa važnejša živila. Človeku se zdi, kakor da ne živimo v miru, temveč v vojni, zakaj samo v težkih vojnih časih je bilo v državah tako pomanjkanje živeža. To se godi v Rusiji 12 let po komunistični revoluciji! Boljševiški voditelji so imeli dovolj časa, da organizirajo gospodarstvo, a izkazali so se za to nesposobne. V take stiske je zagazila Rusija, ki je pred vojno izvažala žita, masla in jajec več ko vsaka druga država na svetu.

Težave v upravi.

Ako bi komunisti delali pravilno politiko s kmeti, bi država bila že zdavnaj utrjena. Tako se pa Rusija zapleta iz težave v težavo in ne more nikamor naprej. Kmetje se nočejo truditi za druge, temveč zahtevajo sadove lastnega dela zase. Sovjetska Rusija je pa v takih škripcih tudi radi zaostalosti v upravi in industriji. List Pravda iz Leningrada je pisal: »Vzemimo v pretres prometna sredstva, ki se naslanjajo pri nas še na vprežno živino, kar spada v drugih državah že v mu-

zej. Mi trošimo za prevoz žita velikanske svote: 600 milijonov pudov (en pud je 16 kg) zaostalega žita nas je stalo 400 do 600 milijonov rublov, medtem ko bi pri močnejši industriji skoro vse te milijone prihranili. Pri tem niti ne vpoštevamo časa, ki bi ga pridobili, ako bi se prevoz žita vršil z bolj modernimi vozili.« Krasnaja Gazeta opisuje pa še hujše slučaje: »Kakor je bilo predvideti,« — pravi list — »je največja množina žita nakopičena v Sibiriji. Bojimo se pa, da bomo 21.000 ton žita, ki se je nabralo v okraju Tomsk, le težko spravili na določeni kraj. Državni pooblaščenči javljajo, da železnice ne morajo sprejeti blaga, češ da nimajo dovolj vozil na razpolago. Eden izmed pooblaščenčev nam je brzojavil, da ležijo vreče žita, ki jih je on kupil, pod milim nebom, v dežju.«

Leningrajska »Smjena« pravi, da je v Sovjetski Rusiji »samo 25 od sto glavnih in le 5 od sto stranskih cest v zadovoljivem stanju.«

Tu gre za pogoje, ki jih niso zagrešili kmetje, ampak vlada. Uprava je že 12 let v popolni oblasti boljševikov in kmetje nimajo pri njej nobene besede. Na zadnjem občnem zboru komunistične stranke v Leningradu je rekel Jakovljevič, da morajo sovjeti vpoštevati upravne izkušnje tujih držav, zakaj »naša uprava je še vedno taka, kakor je bila za časa carjev.«

Kako je z delavci?

Za razvoj industrije so komunisti potrosili že velikanske svote, a kljub temu niso še dosegli predvojne stopnje. Izmed tovarnen za železnino in stroje mirnega časa jih dela danes le 52 od sto.

Tovaren za tkanine je v obratu 44 od sto, od kemičnih tovarnen dela 38 od sto. Razen tega se boljševiški listi pritožujejo, da v podjetjih ni dovolj discipline, da delavci ne proizvajajo toliko, kolikor bi morali. Pravda od 8. decembra piše: »Najvišji državni sovjet za gospodarstvo se je na svoji zadnji seji bavil z važnim vprašanjem discipline pri delu in produkciji. V poslednjem času se opažajo vznemirljiva znamenja, ki kažejo, kako delovna disciplina vedno bolj propada. Radi tega ker delavci neopravičeno zapuščajajo delo, zgubi vlada vsako leto 260 milijonov rublov. Ta razvada se vedno bolj širi. V neki tovarni se je n. pr. izkazalo, da delavci delajo na splošno le 76 od sto predpisanih ur; ostali čas se po krivdi vodstva izgubi. Delavci zapuste delo, da gredo v delavski odbor tovarne, v komunistično celico, na stranišče ali pa da kadijo. Pri tem ne smemo zabiti, da mnogi gredo pred predpisanim časom iz tovarne. Statistika je dokazala, da se samo za kajenje zapravi 14 od sto za delo namenjenega časa. Nepotrebno bi bilo, navesti celo vrsto dogodkov, ki se ponavljajo dan na dan v tovarnah v Leningradu. Iz tega nastajajo težki spori med delavci in vodilnim tehničkim osebjem. Naši organizatorji morajo vcepiti delavcem, da je treba tehniško osebje spoštovati, ceniti, ščititi in ubogati in njegove opravičene

zahteve vselej zadovoljiti.« Taka je bila slika začetkom tega leta. Težko si moremo misliti, da se je položaj v teh par mesecih bog zna kolikolišal.

Na vsak način je treba komunistom priznati, da ne olepšavajo mnogo težav sovjetskega gospodarstva.

Stalinova zmaga.

Kdor je pazljivo prebral, kar smo napisali, bo razumel, zakaj so nastali v vladajoči stranki razpori. Stalin je imel najprej borbo s Trockijem in ga premagal. Nato je prevzel del njegovega programa in s tem pomiril skrajne komuniste. Toda pri izvajanju Trockijevega protikmetškega programa je naletel Stalin na še hujše težave. Kmetje so se spuntali in odrezali dovoz živil v mesta. Rusiji grozi lakota. V stranki je nastala nova struja, ki zahteva, da je treba politiko s kmeti spremeniti, da je treba kmete zadovoljiti. Na čelu nove struje stojita predsednik Sovjetske republike Rikov in predsednik ljudskih komisarjev (prvi minister) Kalinin.

Na XVI. občnem zboru ruske komunistične stranke, ki se je vršil ta mesec, je Stalin premagal tudi to strujo in si iznova zagotovil absolutno gospodstvo nad Rusijo. Toda Stalin ni nastopil proti Rikovu in Kalininu tako brezobzirno kakor svoječasnoproti Trockemu. Rikova in Kalinina ni izključil iz stranke, temveč ju pustil za sedaj na njih mestih. Dobila sta samo ukor. Morda bo Stalin prevzel del njunega programa, kakor je naredil s Trockijem, in spremenil politiko s kmeti. To bi bila samo njegova korist. Zakaj komunisti delajo lahko v industriji in upravi še take napake, a država kljub temu živi in obstane. Ogromna kmetjska dežela plača lahko vse stroške slabe uprave in industrije, pleča ruskega seljaka so široka in nosijo najtežja bremena. Glavno je, da vlada pusti vas pri miru in ne sega v kmetjska posestva. Šele ko denejo boljševiki roko na kmetjske pridelke, se kmetje vzdignejo. To je edina in največja nevarnost za obstoj sovjetrov.

Ali veš?

1. Koliko pokrajin ima Italija?
2. Kako hitro se zemlja suče?
3. Katerega leta in dne je končala blazna svetovna vojna?
4. Koliko književnih družb za izdajanje knjig imajo Slovenci?
5. Kakšen postane zamorec, če slučajno telebne v Rdeče morje?

Poverjenikom Gor. Moh. družbe.

Odbor goriške Mohorjeve družbe poziva gg. poverjenike, ki še niso vrnili nabiralnih pol, da to takoj store. Istočasno z nabiralnimi polami naj pošljejo tudi pobrano udnino.

ŠIRITE „NOVI LIST“.

CERKVENI PREGLED.

Majska pobožnost.

Dandanes je po celem svetu naveda, da se v maju trume Marijinih častilcev zgrinjajo okoli Njenega oltarja. Ta lepa navada ima svoje početke v 17. stoletju. Že tedaj so krožile drobne knjižice z navodili, kako naj se en mesec posveti nebeški kraljici. Prve šmarnice je spisal l. 1645. jezuit Nadasi iz Kelmorajna. V tem času je bila šmarnična pobožnost v Italiji že zelo v navadi. Prvo šmarnično knjižico je pa izdal l. 1726. Hanibal Dionisi v Parmi. Naslovil jo je: Marijin mesec ali majnik posvečen Mariji z vajo raznolikih cvetov čednosti.

Majske pobožnosti so obhajali spočetka le v družinah. V 19. stoletju se le so našle pot v cerkve. Pobudo za to je dal l. 1803. duhovnik Muzzarelli v rimski cerkvi »Gesù«. Slovitega govornika, ki je spisal tudi priljubljene šmarnice, so začeli povsod posnemati. Najprej v Švici, potem v Franciji, Belgiji, l. 1837. na Dunaju in šele l. 1844. v Nemčiji, in sicer najprej v Monakovem. Da se je pa ves katoliški svet oprijel majskega Marijinega češčenja, so povzročile okrožnice Pija VII. in zadnja, ki jo je izdal papež Pij IX. leta 1859.

Konkordat

med Jugoslavijo in sv. stolico zdaj najbolj zanima cerkvene kroge v Jugoslaviji. Pri izdelavi zakona o ljudskih šolah, so se vse veroizpovedi potegnile za to, da ostani verouk obvezen predmet.

»Da bi postali vsi eno«.

Sedanji papež se dosti briga za zedinjenje vzhodnih, t. j. pravoslavnih cerkva s katoliško. Tudi resne pomočnike ima; najbolj viden je sloveči škof d'Herbigny. In vendar, tako zvezi ni iz predavanja univ. profesorja mons. Winterja iz Prage, in vendar se pravoslavci še niso ogreli za misel zedinjenja. »Predpogoj za uspešno in blagoslovljeno delovanje na tem po-

lju je, da se delavci otresejo vseh političnih in imperialističnih nagibov, ki leže kot prokletstvo nad vsemi poskusi. Kakor so upravičena in človeško razumljiva nagnjenja do katerega naroda, tako je nevarno, če je gonilna sila za unijo kako politično ozadje in verska plat le sredstvo do cilja.

Vaclavov jubilej.

Čehi praznujejo letos slovesno tišočletni spomin njih svetnika in kralja sv. Vaclava. Papež jim je pri tej priložnosti poslal pismo »Caritatem decet«, kjer slavi Vaclava kot svetca vesoljne Cerkve in pravi, naj on kakor tudi sv. Ciril in Metod pripelje ločene Slované v eno Cerkev.

Katoličan in politika.

Zadnje čase so v Nemčiji začeli močno razpravljati, ali naj se katoličani brigajo za politiko ali ne. Predvsem je dala za to povod misel, kako naj se ustanovitev Katoliške akcije prilagodi mišljenju nemškega naroda.

Okno v svet.

Marka se je popravila.

Kakor smo že poročali, je prišlo na zborovanju v Parizu, kjer se Nemčija in bivša antanta pogajata radi vojne odškodnine, do precejšnjih težav. Nemčija je ponudila 26, antanta je zahtevala 39 in pol milijard zlatih mark. Ker se nihče ni hotel vdati, se je bilo bati, da se pogajanja razbijejo. Posledica je bila, da je marka začela padati.

Kakor beremo, so Amerikanci medtem posredovali in prepričali Nemce, da zvišajo ponudbo od 26 na 36 in pol milijard, kar pomeni vsekakor prav velik napredek. Razlika znaša sedaj le 3 milijarde zlatih mark. Francozi še vedno niso zadovoljni in zahtevajo celo svoto. Amerikanci — pravi njih časopisje — lahko popuščajo Nemcem, saj ne gre za njih denar. Amerika, ki je tako velikodušna, naj dokaže to s tem, da črta tudi ona sama del dol-

Eden vodilnih mož katoliške Nemčije prelat Schreiber je na velikem duhovniškem zborovanju v Vratislavi zaklical: »Ravno katoličani se morajo bolj ko drugi baviti s politiko, ker le tako bodo v človeško družbo prodrli krščanski nazori!«

Ivankina stoletnica.

Francozi tudi praznujejo letos 5. stoletnico smrti svoje narodne svetnice in junakinje Ivanke d'Arc, ki je domovino rešila iz angleških krempljev. Papež je na slavo poslal posebnega zastopnika kardinala Lepicierja.

Vojaški škof.

Mons. Angelj Bartolomasi, bivši škof tržaški in sedaj škof v Pinerolu, je imenovan za vojaškega škofa z nadškofovsko častjo. On ima pod seboj vso vojsko države.

Sreda mesto nedelje.

V mestu Tomsku v Sibiriji so praznovanje nedelje odpravili. Za dan počitka velja sredo.

gov evropskim državam. O tem pa Amerikanci nočejo nič slišati in zahitevajo zadnji vinar. Zato se danes ne more še reči, ali bodo Francozi nemško ponudbo sprejeli. Toda že to, da se pogajanja niso razbila, je vplivalo dobro, in posledica je bila, da se je vrednost marka spet ustalila.

Se razorožujejo.

Na razorožitvenem zborovanju, ki se vrši v Ženevi, so predlagali, naj se proizvodnja municije v vseh državah omeji. Kako to doseči? Sprejeli so sklep, da morajo vsi proračuni za vojsko biti javni. Tako bo svet lahko nadziral oboroževanje posameznih dežel in vlade se bodo iz ozira na mednarodno javnost pri vojnih izdatkih čim več omejevale. Po našem se bodo kljub resoluciji izdatki za vojno tudi v bodočnosti dali poljubno skrivati pred javnostjo. Volk je sit in ovca cela.

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

(Dalje.)

Prav zelo sva morala pospešiti svojo hojo. Dospevši k cerkvi pa vendar nisva še prav nič mudila. Zbrana je že bila velika množica. Ta je postajala med štanti v bregu na levo od cerkve. Prodajala se je obleka, ponajveč pa sladke reči. Ali pred mašo se še ni kupovalo; še celo Veharjev Nace iz Delnic ni imel kaj posla. Stal je kakor rabelj tik klade, v katero je bila zasekana ostra sekira. Tu so se sekali štruklji. Če si mehko, pokoncu postavljeno blago z enim udarcem presekal, je bilo tvoje; če se ni posrečilo, si moral plačati, štrukelj pa je ostal Nacetu. To sekanje je tisti dan na Gori povzročalo največje zanimanje! Skoraj med zadnjimi sta prišla Šimen in Luca. Ta je nosila pečo brez

špic, nad obleko pa star, rjavkast »raš«, ki je bil spredaj na dveh mestih nazaj pripet, da se je kazala rdeča podloga. Bila je to vroča stara obleka za stare ženske in že tedaj precej redka.

Kakor dvojce plahih ščenét sta se približala cerkvenim vratom. Tam je Kalar, bled ko stena, odstopil od moških, s katerimi se je razgovarjal. Stopil je pred Šimna. Množica je takoj postala radovedna in pritislila k mestu, kjer sta stala Kalar in Skalar. Luca je v strahu zanihala: »Za božje rane, vsaj pred cerkvijo nama daj mir!«

Oni pa je izpregovoril razločno in glasno:

»Krivico sem ti delal in sedaj mi v imenu svete Trojice odpusti in pozabi!«

Šimnu se je povescila čeljust in lovil je Kalarjevo roko:

»Vse je pozabljeno, Luka, vse je

pozabljeno! Hvaljen bodi Jezus Kristus!«

Množica je napravila prostor in z roko v roki sta prekoračila prag gorske cerkve. Ves čas je Šimen ponavljal: »Vse je pozabljeno, vse je pozabljeno.« Luca pa je odnekod iz obleke potegnila molek ter premikala med prsti debele njegove jagode.

To je bila prva senzacija shoda na Gori. Druga je nastopila po maši. A bila je manj ginljiva in zame nečastna.

Gorska cerkev je bila že v otroških letih vrhunec mojim željam. In res, ko sem dobil prve hlače, me je vlekla mati na malega Šmarna dan na Goro. Težko sem hodil, žejo sem trpel, a vse je bilo pozabljeno, ko me je imela mati v cerkvi tik sebe. Verovsem v nebesa in mislil, da sem tisti dan vsaj v prednebesih.

Globoko me je zanimala ob strani na zidu velika freska, kjer je sv. Jurij gonil konja proti velikemu zmaju. In

Grandi v Budapešti.

Podminister za zunanje zadeve Grandi je po naročilu načelnika vlade 1. t. m. odpotoval v Budapešto, prestolico ogrske države. Bil je slovesno sprejet. Razun raznih dostojanstvenikov so ga na kolodvoru v Budapešti sprejeli tudi zastopniki italijanskega fašja, avanguardistov in babilone. Obisk ima namen potrditi in utrditi prijateljsko zavezo, ki vlada med Italijo in Ogrsko. Med drugimi je Grandi v Budapešti posetil tudi nadvojvodo Jožefa, ki bo mnogim našim čitateljem znan kot poveljnik na vzhodni fronti med svetovno vojno.

Odbor trojice,

katerega je Zveza narodov imenovala, da prouči spomenice o narodnih manjšinah, ki so jih različne vlade vposlale, je te dni končal v Londonu svoje seje in sestavil poročilo. Poročilo ostane tajno, dokler ne bo Zveza narodov junija o njem javno razpravljala.

Bučen politični proces.

V Monakovem na Bavarskem se vrši zelo zanimiva pravda, vzbujajoča pozornost v vsej Nemčiji. Hitler, znani voditelj tako zvane Socialno narodne stranke, ki je z generalom Ludendorffom hotel pred leti narediti nasilen prevrat v Nemčiji, toži pred sodiščem svoje politične nasprotnike, ker so mu očitali, da je prejel denar od Italije. Pri razpravi se Hitler energično brani proti temu očitku in izjavlja, da bi bil manj užaljen, če bi mu rekli, da je ubil človeka, nego da je prodajal za denar svoje prepričanje. Glede južnega Tirola trdi da je za Nemce ta dežela manj važna ko Alzacija Lorena in druge nemške pokrajine in da bi se mu morala zato Nemčija definitivno na korist Italije odpovedati. To izjavlja iz prepričanja in ne ker je podkupljen. Tega mnenja je bil že leta 1920., preden je zavladal fašizem.

Med Nemčijo in Turčijo.

Zadnjič smo poročali o podpisu pogodbe med Italijo in Turčijo, po ka-

teri si obljubljata obe državi za slučaj vojne nevtralnost. Pogodba je bila podpisana dne 29. m. m., ko se je v Rimu sestal turški zunanji minister Tewfik Rušdi z načelnikom vlade. Preden je prišel Tewfik Rušdi v Rim, je bil v Berlinu, kjer se je dogovoril glede prijateljske pogodbe med Nemčijo in Turčijo. Prijateljstvo med Nemci in Turki se bo v kratkem podpisalo v Angori, glavnem mestu turške republike.

Izjava gospoda Malinova.

Bivši predsednik bolgarske vlade Malinov je napisal v sofijskem listu »Znamje« članek, kjer pravi, da so odnosi med Jugoslavlani in Bolgari zelo težavni. »Ločita nas preteklost s svojimi vojnami in še bolj sedanost s svojim mirom: mir nam je radi kratkovidnosti nekaterih srbskih gospodov vzel Caribrod in še par mest in vasi. Kljub temu moramo krepko poudariti, da hoče večina bolgarskega naroda živeti v Jugoslaviji v dobrem sosedstvu. Bolgari pričakujejo, da zgradi Jugoslavija čez prepad, ki nas deli, vsaj trdne mostove, če že ne more prepada izravnati. Ako bi uradna

politika Bolgarije in Jugoslavije šla po tej poti, bi pripadla preteklost kmalu mrtvim in zgodovini in voditelji obeh narodov bi dokazali, da so zanje merodajni samo dobri odnosi bodočnosti.«

Belgrajska »Politika« odgovarja Malinovu in pravi: Če bi gospod Malinov dobil vojno, potem bi bila Srbija razdeljena natančno po črti, ki so jo zasedli Avstrijci in Bolgari in ki je bila določena v dogovoru med Avstrijo in Bolgarijo. Srbije bi sploh več ne bilo! Kaj še, da bi se Srbi mogli pritoževati radi enega obmejnega mesta in par obmejnih vasi! A ne samo to! Domovina g. Malinova je bila obvarovana od tuje okupacije, dočim je naša to nesrečo doživela in predrago plačala, da bi se mogla sedaj odreči odškodnini, kakor predlaga g. Malinov. Mi se moramo iz preteklosti učiti.

Zaupanje je vzbujal samo pokojni Stambolijski in ga vzbuja danes njegova stranka. Samo ljudem, ki so bili proti vojni z nami, lahko zaupamo, ko zahtevajo naj se krvava preteklost in grda sedanost za vse čase pozabita.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz goriške okolice.

Solkan. — Dne 1. majnika nas je zapustil naš večletni kaplan preč. g. Fran Kodrič in je nastopil mesto župnika v Kojsem. Kako je bil priljubljen v Solkanu, priča slovo, ki je trajalo kar cele tri dni. Vse svoje moči je posvetil za časa kaplanovanja dušnemu pastirstvu in krščanskemu nauku. S svojo vztrajnostjo in nesebičnostjo je žel lepe uspehe. Ves njegov trud, ki ga je imel za časa svojega bivanja med nami, naj mu Vsemogočni stotero poplača.

Podgora. — Minulo nedeljo je Podgora z največjo slovesnostjo praznovala svojega patrona sv. Gotarda. Ogromne množice ljudstva od vseh

strani so prišle k nam. Ob 8. uri je čital sv. mašo naš prevz. knezonadškof, ki je prišel počastit sv. Gotarda kakor običajno vsako leto. — Veščaki in neveščaki so občudovali krasoto novo preslikane podgorske cerkve. Svetišče bo delalo Podgori in njenemu požrtvovalnemu dušnemu pastirju č. g. Staniču čast. — V nedeljo 12. t. m. bo poromala podgorska majniška procesija na Sv. goro. Vdeležimo se je polnoštevilno!

Vrtojba. — V noči od četrтка do petka preteklega tedna so prišli v našo cerkev nepovabljeni gostje, ki so v zakristiji pregledali cerkvene paramente, ki jim pa niso bili nič kaj všeč. Rokovnjačem se je zaželelo bogastva, zato so razbili en nabiral-

ta zmaj — prava peklenska prikazen — je bil zame najpomembnejša točka. Še bolj sem ga občudoval ko devico, ki je tičala za zmajem ter kazala največjo grozo. To devico naj bi bil sv. Jurij rešil s svojim naskokom. Legenda sv. Jurija se je predstavljala torej v največji naivnosti,¹⁾ a vzlic temu zelo dobrodejni naivnosti.

Mogočno konkurenco tej sliki pa je ustvarjal veliki oltar, na katerem je kraljevala Naša Gospa z Gore. V zidu za oltarjem je bilo napravljeno okno iz rumenega stekla, in kadar je zasijalo solnce, je bilo videti Marijo, kakor bi se kopala v samem zlatu. Po moji takratni sodbi sploh ni moglo biti kaj lepšega na svetu.

Ko je nato stopil pred oltar mašnik v srebrnem plašču, ko se je po božjem hramu kadila vonjava in so na koru zapele pevke, sem bil trdno pre-

pričan, da biva v naši sredi Bog in da bo njegova mati zdaj in zdaj stopila s trona, ki je bil obdan z rumenimi solnčnimi žarki.

Tudi danes je bila cerkvica polna. Na steni je sv. Jurij še vedno reševal svojo devico in na čeladi je še vedno nosil velika štrucova peresa. Tudi Mati božja je kraljevala v svojem zlatu.

Od oltarja so se kadile vonjave in na koru je pela Žganjarjeva Urša: »Ko v jasnem pasu primiglja...« Kje pa so bili moji nekdanji občutki?

Božjo besedo nam je tisti dan na Gori oznanjeval gospod Jakob, kaplan v Poljanah. Ko je stopil na prižnico, sem mislil, da mora z glavo vzdigniti streščico nad seboj. Ali vse se je uredilo. Gospod Jakob je pričel govoriti množici preprosto, naravno in lahko umljivo. Politika se takrat še ni mešala v cerkvene govore, zato je

gospod kaplan o nji molčal. Razložil je kmetu, kako zahteva gospodarstvo, da se mu bo njiva poboljšala od leta do leta, njegov večni blagor pa zahteva, da se mu boljša duša od dne do dne. To misel je gospod Jakob razpredel tako čedno, da se je vse lepo vjemalo. Ko pa je pri koncu poudarjal, da se nam duša silno poboljša, če izženemo iz nje sovraštvo, in da človek prisluži najlepši venec pri Bogu, če odpusti sovražniku, ki mu je delal krivico, je stal zbrani srenji pred duhom Šimen Skalar in src se je polastilo globoko ginjenje. Doli pri vratih je na ženski strani nekaj viknilo, ta vik se je takoj ponovil pred oltarjem in po tleh v sredi: v hipu je bilo vse ženstvo v joku! Dobro si oznanjeval božjo besedo, gospod Jakob!

Po opravi sem čakal, da se je cerkvica izpraznila. Ko sem stopil na solnce, so v stolpu še vedno nabijali, da je odmevalo od Blegaša in Mladoga

¹⁾ Priprostosti.

nik, v katerem je bilo 40 vinarjev, pa še te so pustili. Tudi v tabernaklju ni bilo ničesar po njihovem okusu, pustili so vse pri miru in odšli praznih rok. — Isto noč so obiskali z istim uspehom tudi biljensko cerkev. — Ne bi takih stvari spravljal v javnost, ako ne bi imeli namena, da opozorimo č. cerkv. oskrbnštva na leti 1924. in 1925., ko je bilo toliko vlomov v cerkve in farovže. Zato pozor pred tatovi!

Miren. — Dolgo napovedovani ples se je vršil v ned. 29. aprila na dvorišču gostilne P. Uršiča pri »Grabcu«. Ples so priredili člani godbenega krožka iz Mirna. Dokaj čuden pogled se nam je nudil v nedeljo popoldne, ko je skozi vas korakala truma za trumo fantov in deklet iz okoliških vasi. Dekleta v neokusno kričavih oblekah so drvela na kolesih skozi vas. Na plesišču so bile punčke do pozne nočne ure in so se vračale domov s fanti dokaj plitkega obnašanja. Z zadoščanjem moramo ugotoviti, da mirenških fantov v splošnem ni bilo na plesišču. Fantom godbenega krožka, od katerih je nekaj pametnih in pristajajo na ples, da si njih blagajna nekoliko opomore, svetujemo prav prijateljsko, da take plese v Mirnu v bodoče omejijo. Rešijo nas na ta način poplave topoglave množice, ki popolnoma skvari resno in dostojanstveno lice naše vasi. Do tu, fantje, in ne več naprej, da bo Miren tudi v nadalje prestal goriške okolice!

Vogerski. — Spet so zapustile svojo rojstno vasico kar tri cele družine in se podale v daljno južno Ameriko. Pred odhodom so imeli sv. mašo in so pristopili vsi k mizi Gospodovi za srečno potovanje. Iz naše vasi jih je že nad 80 zapustilo za vedno svojo domovino. — Prvega majnika zjutraj je bilo res veliko smeha, ker so dobila nekatera dekleta kar po dva snubca. To je delo naših mladeničev, ki pa za kako boljšo stvar ne bi bili tako požrtvovalni. — Običajni ples je pa vendar izostal. Prav!

vrha. Pri Veharju se je že sekalo in pri štantih je bilo že precej razprodaje.

Cerkovnik je imel ta dan nekako »divjo gostilno«, kjer si dobil juhe in kruha. Kdor ni imel sredstev, da bi šel k Posevčniku, ki je imel na Malenskem vrhu boljšo in dražjo gostilno, je ostal pri cerkovniku.

Na stopnicah pri mežnarju sta sedela Šimen in Luca. Med njima je stala široka in globoka posoda z juho, to se pravi s kropom, po katerem so plavali redki cinki masti. V to posodo je drobila Luca bel kruh. Te posode bi pri sedanjem slabotnem rodu ne premagale štiri glave, ona dva pa sta jo hitro izpraznila!

Luca me je zagledala, in opazil sem takoj, da je v hudi zadregi, ker sta mi dolžnika, a sta vendar tako »razkošno« živela. Nekaj se je opravičevala, a nisem ji dal govoriti. Sreča današnjega dne je nji in Šimnu sijala raz obraza.

Iz Istre.

Kubed. — Nekaj o naših dekletih: nosijo se tako ko kake kneginje. Ni rečeno, da se morajo oblačiti kot stare mamice, a več skromnosti bi bilo le treba. S tem si ne pridobe ženinov. Fant praša, kaj dekleta zna. Torej, ob nedeljah popoldne bi bilo dobro vzeti v roke kako knjigo ali list.

Polje smo po večini obdelali in posejali. Dva moža sta odšla v južno Ameriko. Eden je pisal, da je že dobil delo.

S Koroške.

Ovčja vas. — Kot drugod tudi pri nas moški težko dobijo kak zaslužek. Nekateri delajo v Rablju, a zaslužek ni preveč vabljev. Kdor ne mora, ne gre. Drugi bi šli radi čez morje, ko bi se dalo. In vendar je tam zaslužek še bolj dvomljiv ko v Rablju, kjer je vsaj nekaj gotovega. — Zgubili smo eno družino, ki se je izselila v Avstrijo. Vzrok je bilo predvsem vino in žganje. Dokaj prostorno hišo s hlevom so jim prodali na dražbi za sramotno ceno 15.000 L. Ni bilo kupcev. Ob odhodu ni nobeden jok. Le otroci se nam smilijo.

Ukve. — Ukvani se pridno gibljejo. Nekaj družin se je že preselilo na planino. Druge se bodo takoj, ko v dolini zorjejo. Z majnikom se otvori tudi vsakoletna planinska šola za planinske otroke. — Valentin Prešeren se je preselil s svojo trgovino v prostornejšo hišo, ki je bila last nekdanjega občinskega komisarja Grossa. — Družina lovca Mihaela Prešerna se je izselila v Naborjet, kjer si je kupila prostornejše stanovanje. Druga družina se seli v Ovčjo vas. Čudno bi se komu zdelo, da so od štirih hiš, ki so zadnja leta prišle pod nove gospodaje, bile tri gostilne. A ni čudno. Saj pride že na vsakih 14 hiš ena gostilna. Slabo znamenje za nas bi bilo, če bi mogle vse shajati. — Povečanje župne cerkve je zadelo, kakor je bilo pričakovati, na precejšen odpor, češ,

Povem pa vam, kakor je bila grda, v tistem trenutku se mi je videla lepša od gosposkih žensk, in naj so zavite v svilo in žamet!

Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki ogarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju! Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spredili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj! Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane! —

V bližini sta čakali Meta in Liza.

»Ali boš nama kaj kupil?« je vprašala zadnja sladko.

»To se vel«

da ni denarja in da je tudi sedanja cerkev dovolj častitljiva in še vedno dovolj velika. Glede denarja je pri nas pač kot drugod. Tudi je cerkev res stara, iz 13. stoletja. A ravno zato je tudi tako zidana, da se na prvi pogled težko spozna, je li večji zvonik ali cerkev. Da pa je z glavno in stransko ladjo niti 100 m² velika cerkev za 600 duš broječo župnijo dovolj prostorna, bo pameten človek težko rekel in še težje verjel. To so tudi farani več ali manj uvideli. Sliši se, da so nekateri že precej darovali za novo cerkev. Kar se letos ne nabeze, se bo pa še drugo in tretje leto, dokler ne dosežemo potrebne svote. Tako upamo, da bo za nekaj let res postavljena nova in večja cerkev ne le Bogu v čast, ampak tudi v veselje in ponos vsemu prebivalstvu.

Iz idrijskega kotla

in okolice.

Novi grobovi. — Umrli so: 43-letna Terezija Klemenčič, žena rudarja in posestnika, — Friderik Brus, rud. v p., star 73 let. — Julija Pavlovič, šivilja, stara 21 let in Marija Kenđda, hčerka rudarja in pos., v starosti 19 let. Obe mladenki sta bili mirnega, poštenega značaja. Vsem umrlim večni pokoj!

Beg iz zopora. — V noči na 24. p. m. je iz idrijskih zaporov ušel 32-letni I. Ukmar, rodom iz Vipave. S pomočjo žagice je presekal železne mreže in izginil brez sledu.

»Družina«. — Dobili smo prvo številko novega mesečnika. Ker je vsebina, obseg in oblika lista nad vse pričakovanje lepa, se bo gotovo pri nas močno razširil. Idrijčani, naročimo se na »Družino«! To lahko storite v trgovini g. Trevna in Ciniburka ali pa pri upravi: Gorica, Via Mameli 5. Stane do 31. 12. L 12.50.

Nov grob. V Ljubljani je umrl uradnik g. Franc Turk. Pokojni je brat uglednega tuk. trgovca g. Turka ml. N. v m. p.

Meta pa je nekako v strahu izpregovorila:

»Stopimo v stran, tam prihajajo Posavčevi«.

In res so prihajali Posavčevi iz Martinovega sela. Štebale visoko čez kolena, kamižolo ob rami, na telovnikih pa debele gumbice, ki so se svetili ko srebro! Trije bratje so bili: dva dve kladi, tretji pa dolga dreta. Ta je bil Urbel, ki je nekaj za Meto gledal in lazil. Imenitni razsajavci po shodih in pivnicah, za tepež pa, kakor boste kmalu videli, zanič.

(Dalje.)

Širite »NOVI LIST.«

NASLOV »NOVEGA LISTA«

je: »Novi list«, Gorica, via Mameli 5.

Lepa številka: V Idriji se sedaj čita okrog 620 izvodov Novega lista. Kdor ga še nima, naj stori svojo dolžnost, da še povečamo gornjo številko.

Sv. Florijan. V nedeljo 5. t. m. je bila ob 1/29. običajna gasilska sv. maša na čast sv. Florijanu. Sv. maše se je udeležila četa gasilcev z godbo. Pred cerkvijo je cela nova godba igrala znano cerkveno skladbo.

Sp. Idrija. — Naša gospodarska zadruška se je pretekli teden preselila v lastno poslopje »Kazino«. — Tukajšnja kmetijska posojilnica je baje na občnem zboru sklenila, da se združi z okrajno hranilnico v Idriji. — Stavba na sezona obeta biti letos precej živahna. Troje posestnikov bo delalo, oziroma popravljalo svoje hiše. Tudi pri mostu se delo v kratkem prične. Da bi bili le domačini prvi zaposleni. — Umrla je 24-letna rud. žena Viktorija Bončina. N. v m. p.

Gore — Dole. — Cesta iz Gor v Dole je bila v takem stanju, da je bil vozni promet skoro nemogoč. Na pobudo g. poročnika v Doleh se je jeseni začela popravljati. Deloma so delali ljudje zastoj, drugo pa proti obljubljenemu plačilu. Zima je delo prekinila, g. poročnik pa je bil medtem službeno prestavljen. Ljudje ne vedo, kako bo z zaslužkom, zato ne začnejo z delom. Ker je cesta potrebna popravila, ljudje pa denarja, prosimo merodajne kroge, da se to uredi.

Gore nad Idrijo. — (Posurovela mladina.) V nedeljo ponoči so na Gorah čuli pri mrliču; med njimi je bilo tudi nekaj gorskih fantov. Kar nekdo zunaj na okno potrka in zakliče: »Auf, Gorjani, ven!« Čez nekaj časa se odpravijo fantje proti domu in med potjo zapazijo na vsaki strani ceste fante iz Dolov, ki so prišli iz zivat gorske fante! Pravijo, da je že dalj časa neka mržnja med njimi. Tako na mestu se je med njimi vnel pretep, ki pa se je slabo končal za Dolane. Prav bi bilo, ko bi varnostni organi ob nedeljah malo popazili na te izzivače. Nekdo je rekel, da so izzivači ob nedeljah popoldne ob vsaki uri v neki gostilni ali zunaj nje. Ko pa gostilno zapro, gredo rogovilit okrog in ne dajo miru mirno spečim ljudem!

Vojsko. — Tudi z najvišje župnije v deželi naj pride glas v »Novi list«. List je tak, da za naše razmere ne more biti boljši. Dolinci tarnate čez hudo zimo. Toda tudi mi na Vojskem ne pozabimo te zime. Še sedaj ni vremena in gorkote, da bi začeli z deli. Kaj bo z letino, ko bo vse tako pozno?

Ledine. — Dne 17. t. m. je umrla v rojstni hiši ledinskega rodoljuba, pesnika Ant. Žaklja, posestnica g. a Ivana Žakelj roj. Mlinar. Blaga pokojnica je bila rojena 19. 6. 1866. Ker je bila izredno spretna gospodinja, dobra mati in sploh daleč okoli znana kot vzor žene, je njena nagla smrt vse vidno potrla. — Dne 19. p. m. je umrl v Krnicah Janez Brence, rojen l. 1847. Pokojni mož je bil okrog 50 let cerkovnik v podružnični cerkvi.

Zadlog pri Črnem vrhu. Zapustila nas je v najlepšem cvetu svoje mladosti 22 letna Marija Logar. Preselila se je 11. aprila zjutraj v svojo pravo večno domovino. Mirno počivaj, draga Micika, zraven svoje mamice!

Iz Brd.

Krasno. — Sedaj se vidi, koliko škoda je napravila zima. Po senčnih straneh je mnogo trt pomrznilo; pogrešali bomo tudi fig. 3. t. m. je minulo leto, odkar je Zeleni križ odpešljal našega častitega g. vikarja Ivana Podobnika iz Gradnega v bolnišnico sv. Osvalda pri Vidmu, kjer je tudi umrl. V oktobru minulega leta so šli od nas v južno Ameriko trije moški in eno dekle. Če dobijo »Novi list«, jim iz domačije pošljamo mnogo pozdravov. Hitro gre čas naprej in vendar se nam zdi le prepočas, dokler nam ne pride v roke tako zaželeni »Novi list«!

Iz tržaške okolice.

Ricmanje. — Neki dopisnik iz Ricmanj omenja v 5. št. »Novega lista« med drugim, da se je novi g. župnik Vranjac med nami pri vseh že močno priljubil. Dobro! Mi moramo pomisliti, da je našel č. g. župnik Ricmanje kakor kmet zanemarjeno, več let neobdelano njivo.

Cerkev imamo veliko, lepo, a ubogo. Da bi jo lepšali, je treba cvenka, a cvenka ni. Prepričani smo, da bo g. župnik tudi tu našel izhod. Po lagoma bo vse v redu, samo skrbeti moramo, da mu bomo tudi pomagali. Sedaj pripravlja otroke na sv. birmo.

V Ricmanjih mladina »Novi list« malo čita. Raje prebira fantastično omamljive ljubezenske romane. Škoda! Segajte raje po »Novem listu«, boste vsaj znali, kaj se po svetu godi.

Sv. Ivan pri Trstu. — Zadnjo nedeljo v aprilu se je obhajala pri nas izredna svečanost. Naš »Bortolo« Kocijančič, cerkveni starešina in njegova soproga Marija Valič sta praznovala 50-letnico poroke. Spremljana od svojih štirih hčera, sina z nevesto, od vnukov in vnukinj in od prijateljev sta prišla v župno cerkev, kjer jih je čakala velika množica faranov. Domači g. župnik je imel kratek nagovor in je stavil slavljence v vzgled faranom. Pri maši je krasno prepeval mešani cerkveni pevski zbor. Vsi navzoči so bili zelo ginjeni in v očeh mnogih so lesketale solze in so rekli: »To je lepo!« Po končani sv. maši je bila zahvalna pesem »Te Deum«. — Mons. Slavcu gre malo na boljše, pa ne more še popolnoma govoriti. Upajmo, da bo polagoma okreval. Priporoča se še v nadaljno molitev.

Lonjer. — Velika nesreča je zadela znano družino Pertotovo iz Lonjera. Nista še pretekla dva meseca, odkar smo pokopali očeta Andreja, že je neizprosna smrt zopet posegla v družino. Služboval je že sedmo leto pri orožnikih ter bil zadnji čas nameščen v S. Vito al Tagliamento. Preteklo so

boto se je vrnil s svoje službene poti ter nameraval iti zvečer k neki družini, kamor je bil povabljen na svatbo. Jezdil je na konju ob močvirnem kraju. Nenadoma je konju zmanjkalo tal, pri čemer je Karol padel ter se ranil na glavi, ena noga mu je pa ostala v stremenu. Ker se ni mogel takoj oprostiti, ga je vlekel konj še kakih 8 metrov. Nazadnje se mu je vendar posrečilo, da se je rešil. Takrat ga je pa konj udaril s kopitom po glavi ter mu prebil črepinjo. Pripeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer je pa kljub takojšnji zdravniški pomoči izdihnil. V ponedeljek so ga pokopali. Pogreb je bil nad vse lep in veličasten. Vdeležila so se ga vsa tamkajšnja oblastva. Bil je vrl in pošten mladenič, vesten v službi, priljubljen pri predstojnikih in ljudstvu. Težko prizadeti družini, ki je radi dveh tako občutnih in tako zaporednih izgub globoko potrta, izrekamo najgloblje sožalje.

Gročana. — Minulo nedeljo 5. maja je č. g. Piščanec, dekan iz Doline, ob asistenci več duhovnikov ter mnogoštevilnega vernega ljudstva blagoslovil dva nova zvonova, ki smo ju že tako željno pričakovali. Zvonove je vtila livarna de Poli v Vidmu. Dal Bog, da bi se farani starodavne gročanske župnije z veseljem odzivali klicu zvonov, kadar kličejo k službi božji.

Iz Gor.

Drežnica. — Pred časom smo dobili v našo cerkev klopi. Zdaj pridajmo še orgel, ker imamo le staro harmonijo, ki dela pevcem in organistom preglavice. Petje na koru imamo prav lepo. — Pri nas je veliko pomanjkanje krme in sena. Živina ne dobi veliko na paši, doma ni pa nič za klajo. Zaslužka ni, in že več moči je odšlo v Ameriko. Pišejo, da so tam zadovoljni, a počakajmo bodočnost.

Zatolmin. — Prvič se oglašamo v »Novem listu«, pa že moramo poročati o grozni nesreči, ki se je pripetila v petek 3. t. m. v naši vasi. 17-letni Josip Bajt p. d. Petričev je nadomestoval v mlekarni svojega bolnega brata. Po končanem delu se je vračal s kolesom iz Ljubinja, a koj pod vasjo je tako nesrečno padel v jarek, da si je preklal lobanjo. Pogreb je bil zelo krasen. Čast vrlim dekletom, ki so kupile lep venec dragemu rajniku.

Staro selo. Par porok smo imeli. Bolj ko ohceti nas pa zanima, kdaj bodo pričela dela za izsuševanje Idrije in tako zvanega »blata«. Ljudstvo komaj čaka, da bi videlo tam lepe travnike in njive. Tudi električno napeljava delajo. Kdaj bo pa luč zasvetila?

Kobariško. — Tvrdka »Dediči Devetak« je vpeljala že od novembra sem vsak četrtek progo Kobariške Gorice in nazaj. Zgodilo pa se je že, da je potniški avtomobil prišel do Tolmina in tu potnike izložil, češ, da jih je premalo, da bi se vožnja izplačala. Treba je bilo čakati na potniški avto Sv. Lucija-Kobarid, ki vozi šele ob devetih. Ne vemo, če je tak način postopanja pravilen.

Lokovec. — Čitali smo že več dopisov o ženitvah. Zato lahko tudi mi povemo, da imamo pri nas že dva para v letošnji spomladi. Več kandidatov se pa še pripravlja za vstop v zakonski jarem. — V letošnjem letu bomo, tako se sliši, popravljali cerkev. Govorilo se je, da jo bo popravila država, toda prošnja je bila odbita. Od druge strani pa je bilo baje kljub temu zagotovljeno, da se bo delo izvršilo na državni račun. Naj bo že kakorkoli, cerkev je poprave res nujno potrebna in če se v kratkem ne zgodi, se nam gotovo podere.

Ponikve. — Dne 28. aprila je po kratki, a mučni boleznii previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspal posestnik Franc Skok. Preostalih naših sožalje!

Kred. — Zadnji dan aprila je umrla občespštovana in vzgledna žena občinskega tajnika ga. Justa Čebokli, stara komaj 26 let. Vso duhovnijo je prevzela žalost ob tej novici. Pokoj njeni zlati duši, sorodnikom pa naše sožalje! — V kratkem, slišimo, bodo uravnavali občinske poti in potoke, ki so utrpeli škodo med vojno. Bo, hvala Bogu, nekaj zaslužka za domačine, katerega željno pričakujemo. Tudi električna razsvetljava se nam obeta. Po vaseh so že napeljane žice. Tok je napeljan iz Podmelca. Povsod je torej napredek in celo pri naših dekletih, katera morajo posecati cerkev v — dolgih krilih. Težko bilo se privaditi, a kar mora iti, gre!

Z Notranjske.

Na Planinski gori bo na binkoštni ponedeljek običajni letni romarski shod. Služba božja bo ob 7. in 10. uri dopoldan. Molili bomo tudi za svetlo letne odpustke. Prilika bo tudi opraviti še velikonočno spoved.

Zagorje na Pivki. — V naši vasi imamo potok, ki nam dela velike preglavice. Že lani so začeli kopati strugo, da bi ga uredili. Zdaj ko je začelo delo na polju, ne moremo čez z vozovi. — Čuje se, da bo naš obč. načelnik šel proč. — Mraz nam je tudi zimski ječmen in pšenico vzel. Marsikdo je moral njivo na novo preorati. — Zdaj popravljamo tudi farovž, ki je bil silno zanemarjen. Dobili smo nove zvonove, zvonik prekrili in cerkev zvonili. Dosti zaslužno imajo za to: Fr. Sober, I. Fatur, M. Fatur in Fl. Vadnjal. Čast jim! Zahvaljujemo se tudi našemu č. g. župniku, ki je fante izučil v petju in orgljanju. Zdaj se lahko postavimo z dobrim moškim zborom. — Ker ni sena, je že marsikateri hoja šla iz gozda. — Nekaj fantov je šlo v Argentino. Pa nič kaj dobrega ne pišejo. — Tri mrljice smo imeli enega za drugim: Janeza Kijuna, Antona Šusteršiča in Jakoba Kavčiča. Naj jim bo lahka zemljica!

Št. Peter na Krasu. — Naša vas je precej velika, pa se nobeden ne oglasi s kako novico. Poročila se je hčerkica znanega gostilničarja in mesarja Habjana z uradnikom s postaje. Večini fantov se pa prav nič ne mudi

zapustiti »ledih« stan. Pretekli teden je šlo precej fantov v Argentino in eden v severno Ameriko za srečo. — Letošnja zima nam je žito do dobra pokončala. Nekateri so ječmen kar preorali. — Zadnji požari v naši okolici so dokazali, da je nujno potrebno gasilno društvo. Upamo, da bodo oblastva dovolila obnoviti bivše gasilno društvo.

Studeno. — Na zadnji dopis glede petja in orgljanja v cerkvi moramo povedati, da ni prav točen. Dopisnik je bil gotovo pri kaki šolarski maši. Vsa čast mlademu organistu, ki je dosegel v kratkem času tako lepe uspehe. Pevski zbor je dober, pohvaljen od večakov, ki nimajo šumenja v glavi. — Pod krinko ljubezni do lepega petja se skriva včasih tudi kaj drugega.

Knežak. — Pri nas smo dobili tablice z uličnimi napisi. Sosedje pravijo, da je zdaj pri nas ko v mestu. Hm! — Nekaj krompirja za seme so delili na občini v Knežaku. Takale delitev se bi morala tako izvršiti, da ubogi več dobe ko bogati.

Trnje pri Šempetru. — 29. aprila je hud ogenj vpepelil kar trem gospodarjem vse njihovo imetje. Ogenj je izbruhnil že v nedeljo zvečer ob deseti uri. Ali je bila nesreča ali zlobna roka?

S Krasa.

Komen. Za sv. Jurija so nas cerkveni pevci presenetili z lepo ubranim petjem. Peli so blagodonečo latinsko mašo »Loretta« češkega skladatelja Rihovskega s spremljevanjem komenskega orkestra. Proizvajali so jo zelo dovršeno. Pri blagoslovu popoldne so peli Vodopivčeve litanije. Sad večmesečnih utrudljivih pevskega vaj je bil lep užitek v cerkvi. Pohvaliti moramo pevce z g. organistom B. Trampužem kakor tudi orkester pod vodstvom g. J. Čebulca. Dirigiral je č. g. kurat K. Oblak.

Štanjel na Krasu. — Čuden dogodek: običajni redar je šel snežmat z droga zastavo. Dvokolo je pustil prislono pri cesti. Kar se priguga iz gostilne fant, seveda pijan kot je predpisano. Njegova bolezen je vožnja s kolesom in zato se ne more premagati, da ne bi poizkusil, kako kolo teče. Ker pa gre iz Štanjela pot na vse strani navzdol, se je peljal predaleč ter ni mogel več kolesa pripeljati tja, kjer ga je vzel. Fanta je prevzel strah in je začel misliti: če peljem kolo nazaj, dobim gotovo par slanih klobut, kot sem jih dobil zadnjo nedeljo, ker sem se učil za šoferja v tujem avtomobilu. K sreči je srečal tovariša Lojzeta. Ta mu je svetoval, da naj kolo zapelje kam blizu vasi ter naj priveže nanje napis: »To kolo je od gosp. Zege, kdor ga dobi, naj mu ga izroči.« Fant je to napravil, a bilo je prekasno. Redar ga je že naznanil orožnikom, ki so ga zaprli. — Fantje nas zapuščajte. Kmalu ne bo doma ostal drugi kot tisti, ki prav ne more zapustiti rodne strehe. — Žito,

zlasti pšenici Gentile rosso in Ardito, sta obe pomrli od mraza. Tolminski krompir za seme smo morali plačati po 125 lir za kvintal. To je krivo, ker v Štanjelu nimamo zadruge. (Kako bi se dala ustanoviti, bom pisal v prihodnji številki.)

Kobjeglava. — Zadnje dni aprila je nagla smrt pobrala našega cerkovnika. Imel je komaj 31 let. Službo je prevzel po bratu, ki je šel v Ameriko. — Teran smo prodali še za precej visoko ceno. Saj letos ga dosti ne bo.

Preserje pri Komnu. — Iz južne Amerike smo dobili žalostno novico, da je umrla domačinka Marija Kodrič. Imela je dvojčke in poroda ni prestala. Družini v tujini izrekajo vsi sosede sožalje.

Iz Vipavske doline.

Na Vitovlje! — Na Vitovlje morate iti iz Vipavske doline o binkoštnih vse, kar leze in gre. Na Vitovljah bi se morala napraviti hiša za romarje ali pa vsaj stari turen pokriti in tako pripraviti za stanovanja! Saj bi, pa je premalo cvenka! Nekaj pa se bo le moralo napraviti, ker je ob shodih vedno več romarjev. Na binkoštni ponedeljek napravijo, kot slišimo, skupno romanje bližnje Marijine družbe in bodo imele v Marijinem svetišču skupni shod. Ob lepem vremenu se obljubuje obilna vdeležba.

Sv. Križ. — Tako tarnajo povsod o slabi letini in proti plesom, a še ni nič. Preteklo nedeljo se je zbralo ob devetih zvečer nekaj mladih fantov in punčk v neki stari bajti. Harmonika je škripala, pari so se vrteli, da se je kar kadilo. Ponosni pa smo, da ni bilo zraven nobenega zavednih fantov in mladenk.

Šempas. — Po kratki, a mučni boleznii je umrl Anton Batič, star 58 let. Bil je dober gospodar, veren mož in je svoječasnno vestno sodeloval v občinskem odboru in tudi pri domači posojilnici. Pokoj njegovi duši. — Začeli smo z res potrebnim popravilom pokopališča. — Naš gospod kaplan Štefan Kodermac se zdravi še vedno v goriški bolnišnici. Upamo, da se kmalu vrne zdrav med nas.

Planina. — Pod tem naslovom je v 5. številki »Novega lista« nejasno opisano število izseljencev iz Planine. V resnici jih je: v severni 54, v južni Ameriki 7, v Franciji 2 in nad 30 v Jugoslaviji.

Col. — Pred par tedni se je poročil g. Jožef Hladnik z gđc. Bizjak! Čestitamo.

Selo. — Razveseljivo je, da so nekateri gospodarji pričeli vzgajati trte doma. Lotili so se tako zvanega »cepčenja« kar se jim je dobro obneslo. Opaža se tudi, da so ponekod nasadili dosti sadnega drevja. Žal, da naša mladina kaže premalo zanimanja za to panogo kmetijstva. Več ji je za »kaufer« in »briškolo«; zato je pa tako.

Marsikaj bi se tudi naučili iz pridig, kot jih je imel č. g. Terčelj ono nedeljo v farni cerkvi in popoldne v Gojačah, ko so zvonove blagoslovili.

Budanje. — 24. aprila se je poročila gđ. Ličen Terezija z g. Ivanom Ketejem, bivšim prosvetnim voditeljem v naši župniji. Na novi poti želimo obilo sreče in zadovoljnosti.

Prijatelji.

Dornberg. — Našo žlahtno kapljico prodajamo letos lažje kot druga leta. V zadnjem času gre cena od 2.40 do 2.50 L. Njive bodo kmalu vse zora-ne in posejane. Kakor povsod tako je tudi pri nas občutno pomanjkanje sena. Pomagamo si na vse načine, da

preživimo živino. Beremo staro travo po grmovju in grapah. Dodamo še malo orehovitih tropin in otrobov in živina se drži še precej dobro. Zadnje čase imamo dosti dežja in tako upamo, da bo letošnji pridelek krme mnogo boljši od lanskega. — Preteklo nedeljo 21. p. m. je nastal požar v lo-pi trgovca M. Pahorja. Bilo je pred blagoslovom, ko je šlo dosti ljudi v cerkev, in so ogenj na mah udušili. Si- cer bi bil lahko nastal velikanski požar, ker je bilo v bližini mnogo lesa.

Vtaknil je roko v žep, da se prepriča, če so notri vsaj tisti trije novci, katere je prej našel. Ni jih bilo več in Janez je ugotovil, da ima žep veliko luknjo in da ni v njem niti onih 10 lir, katere mu je dal mesar kot »aro« za tele.

Bakterije.

Bakterij (s prostim očesom nevidno živo bitje), ki precej hitro raste, doseže svojo popolno velikost v 20 do 30 minutah. Ko je popoln, se začne deliti v 2 dela, iz katerih nastaneta zopet 2 popolna bakterija; iz teh se razvijejo potem potom delitve 4, nato 8, 16 itd. To se ponavlja kar naprej.

Če vzamemo torej, da se vsako uro ponovi delitev samo enkrat, jih nastane na ta način v enem dnevu $16\frac{1}{2}$ milijonov, v 3 dneh 4772 trilionov! Ali zračunano v prostornino: v enem dnevu 0.022 mm^3 , v 2 dneh 442 cm^3 , v 3 dneh že $7\frac{1}{2}$ milijonov litrov ali $7\frac{1}{2}$ milijonov kg. V še par naslednjih dneh pa bi nastal že planet iz samih bakterijev in bi bil neprimeroma večji od naše zemlje.

V dolžino (če bi postavili enega zraven drugega) bi zrastle v enem dnevu 33 mm, v naslednjem dnevu pa bi že lahko 14 krat prišli okoli naše zemlje po ravniku. Dobro, da narava ne dopusti, da bi prišlo do takega števila.

Velika pljuča.

Da more rastlina dihati, ima posebno luknjice ali reže. Na 1 mm^2 jih pride približno 100—300. Tako ima srednjevelik zeljnat list do 11 milijonov, list solnčnice celo do 13 milijonov teh luknjic ali rež.

sobico, celo obleko in zadosti hrane. Iz starega berača je postal že napol gospod. Kar naenkrat ga pa režiserji niso več potrebovali. Ivan gre k ravnatelju, ki ga je takrat na oglu našel, in se mu potoži.

»Da mož, zdaj vas pa ne potrebujemo več. Saj ste rejen, imate celo obleko in dobre čevlje. Mi smo potrebovali starega berača Ivana, vi pa ta niste več.«

Ivan je šel ter čez mesec dni spet postal stari berač. Glad in mrzota sta bila znova pri njem v gosteh.

0 slovstvu.

Vital Vodusek: Pesmi.

1928. Samozaložba (Ljubljana, Dunajska cesta, 15). Str. 110.

Vodusek spada med najmlajšo pesniško generacijo. Te Pesmi so njegova prva pesniška zbirka. Izšle so o božiču l. 1928. v samozaložbi.

Vodusek temelji idejno in čustveno v sv. Frančišku asiškem. Samostojne, izrazite osebnosti si še ni izoblikoval. Vodita ga Frančiškova živa vera in topla ljubezen do bližnjega. To dejstvo je v pričujoči zbirki tudi na zunaj izraženo. Pesmi so razvrščene v štiri skupine (Sveti Frančišek, Večer. Luč, Božič); prva skupina obsega skoro polovico pesmi. Pa tudi druge pesmi bi najbrž ne bile nastale, ako bi se avtor ne bil tako zelo vtopil

Kaj se sliši po svetu.

Čudna dedščina.

Sloviti Francoski zvezdoznanec Camille Flammarion je imel skrbno shranjeno knjigo, vezano v — žensko kožo. Sam je pripovedoval, kako je prišel do te čudne vezave. Neka grofica se je v učenjaka zaljubila, ne da bi ga poznala. Na smrtni postelji je zdravnika prosila, naj ji na ramenih izreže zaplato kože ter naj jo pošlje Flammarionu, da si da v njo vezati eno svojih knjig. To naj bo spomin na njeno tiho ljubezen. Zvezdoznanec je željo rajnice vestno izpolnil.

Nadvojvoda brez strehe.

Samoten, prašen in raztrgan tujec je potrkal te dni na vrata nekega zavetišča za revne potnike v mestu Strombergu na Nemškem. Ko so ga prašali po papirjih, se je izkazalo, da je tujec nadvojvoda Jožef. Mladi 25-letni nadvojvoda je šel naslednje jutro dalje, da si najde kje kako delo.

Morja, umaknite se!

Tako misli zaklicati monakovski inženir Sörgel Sredozemskemu in Jadranskemu morju. Stuhotal je fantastičen načrt, kako bi zajezil Sredozemsko morje na točkah, kjer se stika z drugimi morji. Treba bo jezov pri Gibraltarju, Bosporu in pri Sueškem prekopu. Morje bi potem napeljal v obširno saharško puščavo. Kjer je danes pesek, tam bi bile potem rodovitne njive. Na ta način bi se gladina Sredozemskega morja znižala za 200 metrov. Severni del Jadranskega morja, ki ima največ 200 metrov globine, bi se pa kar izsušil.

»Politični robec«.

Od l. 1831. do 1833. je izhajal na Francoskem list, ki se je imenoval »Politični robec«. En izvod je shranjen še v Tiskovnem muzeju v Parizu. Tiskan je pa prav zares v obliki velikega žepnega robca na platno. Kako je do tega prišlo? Francoska vlada je takrat tako visoko obdavčila časniški papir, da je premetenemu izdajatelju prišlo na misel, izdajati časopis na platno, kar ga je dosti manj stalo. Ne le da je bil list cenejši kot drugi na papir tiskani. Ko so Parižani »Politični robec« prebrali, so ga spremeniili v nepolitičen robec za nos. K sreči so bila tista leta prav mrzla in Francozi močno nahodni. Naklada lista se je stalno večala, ker si je sleherni kupil vsakokrat kar po tucat »Političnih robcev«.

Ni trebal

V listu je stal preklic, da Jurij ne bo plačal dolgov, ki bi jih napravila njegova boljša polovica Urša.

V drugi številki pa je list prinesel naslednje pojasnilo:

»Dragi Jurij! Le brez skrbi bodi. Že prej mi ni hotel nihče ničesar posoditi na tvoje ime. Tvoja žena Urša.«

Nesreča v sreči.

Janez je kopal na njivi in ko se je obrnil, je videl, kako se v solncu blišči desetlirski srebrni novc. Hitro ga pobere in zahvali sv. Janeza, ki mu ga je podaril. Novc vtakne v žep in kopa naprej. Pri prvem odpočitku pogleda nazaj, če ne bi našel še kak denar. In res, zopet se blišči v solncu desetlirski novc. Pobere ga, vtakne v žep in zopet zahvali dobrega sv. Janeza. Tudi tretjič se mu je tako zgodilo.

Kopal je naprej in se še parkrat obrnil, a nič se ni več svetilo v solncu.

Stari berač.

Ivan mu je bilo ime. Njegovi otroci so ga pozabili in dokazali, da en oče lahko preživi deset otrok, deset otrok enega očeta pa ne! Ivanu je šlo prej dobro. Z ženico, ki jo je že davno temu položil k večnemu počitku, sta dobro zravnila svoje otroke. Zdaj je pa sam samecat ostal na širnem svetu. Dela ni našel in tako sta bila mrzota in lakota stalna gosta ubogega, starega Ivana.

V mrzlem zimskem popoldnevu je Ivan čakal na oglu obljudene ulice na drobtinico kruha. Tiho in v globoki žalosti so njegove oči sanjale o starih, lepih časih. Deset otrok, in vsi ga puste nagega in lačnega umirati. Eleganten avto se ustavi. »Mož,« nagovori starega berača izstopivši gospod, »vi ste človek ki ga potrebujem. Tu je naslov. Pridite jutri zgodaj v atelje, pa prav tak, kot ste sedaj.«

Naslednje jutro je ubogi Ivan že stal v filmski delavnici pred znamenitim režiserjem. Ukazali so Ivanu, naj igra starega berača. In igral je prav imenitno samega sebe. Jokal je, ko se je zvečer bogato plačan vlekel po mrzli ulici. Film je dosegel uspeh. Kritiki so zlasti hvalili naravno igro Ivana B., ki je starega berača tako naravno pokazal.

Stari Ivan je večkrat nastopil v podobnih vlogah. Zdaj je že imel udobno

v življenje in nauk asiškega ubožčka. Nekateri pesmi so zelo lepe (Pismo, 32; Luč, 46; Nesreča, 54; Pesem moža, 58:

Takrat se je začelo:
ljubezen in tebe so dali v grob,
a jaz sem pokopal še delo.

Kdaj je sveti večer? 93 itd.). Izraz je po večini čist, lep; samo mestoma je nejasen. Eno pa je treba povedati: pesnikovo doživetje ni neposredno; vse gre skozi svetlo prizmo asiškega ubožčka. Ko bo našel svojo lastno, osebno pot, bo lahko še marsikaj ustvaril.

Glede oblike je treba omeniti, da človeka prijetno iznenadijo lepo tekoči verzi, ki so med mlajšimi pesniki prava redkost. Za primer naj navedem Pismo:

Brat Leo —

brat Frančišek ti želi miru.

Povedal ti bom kot otroku mati:

le tisto pot si voli brez strahu,

ki pot najbližja zdi se do Boga ti.

Ce hočeš, da ti več povem, pa pridi k meni
in dvom in težko misel razodeni.

Potem boš lažje hodil, Leo moj —

ti, ovčica božja! Jaz — Frančišek tvoj.

Voduškove Pesmi so razveseljiv pojav v sodobnem slovenskem pesništvu.

a. k.

Nemec o nemškem slovstvu zadnjih 50 let.

Znani nemški literarni zgodovinar Eduard Engel je napisal knjigo z naslovom: Was bleibt? (Kaj ostane? Leipzig, 1928.) V tej knjigi je temeljito prerešetal polpreteklo in moderno nemško slovstvo. Knjiga je zanimiva radi zaključkov, do katerih je Engel prišel. Vedeti je treba, da je Engel eden najboljših poznavalcev nemške literature; toda tudi druga slovstva mu niso tuja. Zaključki so večkrat v oostrem nasprotju z dosedanjim javnim mnenjem. Engel odklanja Gerharta Hauptmanna in Th. Manna, češ, da nista nič trajnega ustvarila. Bernhard Shaw, J. Galsworthy, d'Annunzio, Rainer Maria Rilke in drugi niso našli milosti v njegovih očeh. Gottfried Keller, Theodor Storm in Schiller so po njegovem mnenju več ustvarili kot Goethe. — Engelovo knjigo so Nemci sprejeli z molkom.

smejo krožiti po javnih cestah in na javnih prostorih samo v teh le slučajih: a) na poti iz železniške postaje v skladišče; b) k delu na polje; c) na poti v delavnico za popravo in nazaj.

Kazni.

Lastnika vozil, ki ne odgovarjajo glede mere, teže in oblike obročev predpisom zakona, oblastvo najprej pozove, da jih popravi; če lastnik poziva ne uvaža, se voz zaseže; če hoče lastnik sekvester odstraniti, mora položiti pri občinski blagajni 300 lir, ki mu jih občina vrne proti povrnitvi stroškov za sekvester, ko dokaže, da je izvršil zahtevana popravila na vozilu. Proti tem ukrepom je dovoljen rekurz na prefekta tekom 15 dni, ki pa nima odločilne moči.

Prestopki proti določbam glede mere in teže vozil ter obročev se kaznujejo s 25 do 300 lirami.

(Dalje.)

Združenje občin

in skupinske pravice (usi civici).

Ko so bile občine združene, jih je prefekt med drugim tudi pooblastil, da smejo prepisati lastnino bivših občin na nepremičninah na novo občino. Nekatera županstva so bila mnenja, da so s tem pooblastilom prizadete tudi skupinske pravice (usi civici) posameznih občin ali posameznih frakcij bivših samostojnih občin.

Goriški prefekt opozarja zato v posebni okrožnici županstva, da je to mnenje popolnoma napačno. Skupinske pravice ostanejo nedotaknjene.

Izplačevanje vlog avstrijske poštne hranilnice.

Na vprašanja mnogih čitateljev in naročnikov »Novega lista« odgovarjamo tole:

1. Navadne vloge pri avstrijski poštni hranilnici je italijanska poštna hranilnica že zamenjala in po veliki večini tudi že izplačala po 60% v lirah. Komur ni bila vloga še izplačana, naj zahteva plačilo pri poštne uradu.

2. Vloge na tekočem računu je uprava italijanske poštne hranilnice tudi že pričela izplačevati.

3. Istotako je italijanska poštna hranilnica tudi že pričela izplačevati vloge na rentnih knjižicah (Rentenbücher) če niso bile vloge spremenjene v vojno posojilo. Do danes pa ni še ničesar določeno glede rentnih knjižic, katerih vloge so se spremenile v vojno posojilo. Zato tudi ni mogoče zaenkrat še doseči zamenjave teh vlog. Tudi ni upanja, da bi bilo to vprašanje v kratkem rešeno.

Deželne obveznice.

Dne 1. majnika je bilo na goriškem »Montu« 42. žrebanje deželnih obveznic, ki jih je l. 1888. izdal bivši deželni odbor goriško-gradiščanski. Izžrebane so bile sledeče številke: 1. serija A) št. 55. št. 65. št. 66. št. 90. št. 105 in št. 123 (1000 goldinarjev, 1200 lir); št. 69 (500 goldinarjev, 600 lir); št. 19 (100 gold., 120 lir). 2. serija B) št. 37. št. 78. št. 88 (1000 goldinarjev, 1200 lir); št. 16 (500 gold., 600 lir). št. 22. št. 35 in št. 52 (100 gold., 120 lir). Izplačevanje izžrebanih obveznic se prične l. avg. t. l.

Nove postave.

Varstvo cest in prometa.

(Nadaljevanje.)

Mera vozov.

Noben voz ne sme skupno s tovorom presegati 2.50 m širine in 4 m višine.

Dolžina voza pa ne sme biti večja ko šest metrov, če ima voz le eno os (ridof), deset metrov pri vozu z dvema osema in 12 metrov pri vozu, ki ima tri osi. Sora in kolesna glava ne smeta biti daljši ko drugi zunanji deli voza.

Pri kmečkih vozovih pa lahko presega sora in kolesna glava zunanji del voza največ za 25 cm. od kolesnih obročev dalje.

Le v izrednih slučajih sme dovoliti pristojno oblastvo oddaljenost 30 cm.

Zabranjeno je, pribiti na zunanji deli voza nepremične ali premične sedeže, ki bi bili širši ko voz s tovorom vred.

Istotako je zabranjeno pribiti na zunanji del voza držaj za zavoro v katerikolisibodi drugi namen ki bi presegal določeno širino voza.

Verige in vsi drugi premični predmeti morajo biti pritrjeni na voz tako, da ne presegajo določene širine ali dolžine voza in da ne ropotajo po cestnih tleh. Kdor se pregreši proti tej določbi, mora plačati 25 do 200 lir kazni.

Za prevoz nedeljivih predmetov, ki po teži in meri presegajo določeno višino, je treba prositi dovoljenje pri pristojnem oblastvu.

Mera obročev.

Širina obročev pri vozovih za vprego mora odgovarjati teži, ki je zabeležena na kovinasti plošči, katera je pritrjena na vozu in znaša:

a) pri vozovih na dve kolesi:

40 mm. pri teži od 6 do 10 kvintalov;
50 mm. pri teži od 10 do 15 kvintalov;
60 mm. pri teži od 15 do 20 kvintalov;
80 mm. pri teži od 20 do 30 kvintalov;
100 mm. pri teži od 30 do 40 kvintalov;
120 mm. pri teži od 40 do 50 kvintalov;

b) pri vozovih na štiri ali šest koles:
40 mm. pri teži od 10 do 15 kvintalov;
60 mm. pri teži od 15 do 30 kvintalov;
80 mm. pri teži od 30 do 50 kvintalov;
100 mm. pri teži od 50 do 80 kvintalov;

c) pri vozovih na šest koles mm 120, če prekaša teža 80 kvintalov.

Obroči pri kmečkih vozovih na dve kolesi in pri kmečkih vozovih na štiri kolesa smejo biti največ za 1 cm. ožji, če prekaša teža pri prvih 20 in pri drugih 30 kvintalov.

Ce pa teža ne prekaša 20 kvintalov pri kmečkih vozovih na dve kolesi in 30 kvintalov pri vozovih na štirih kolesih, ne sme biti širina obročev ožja od 40 mm.

Pod kmečkimi vozovi je treba razumeti vozove, ki služijo za prevažanje kmečkemu posestvu in ki se rabijo po navadi na zemljišču, kateremu so namenjeni.

Pristojna oblastva smejo odrediti z odobrenjem prefektovim tudi še manjšo širino obročev, kakor jo predvideva zakon.

Širina obročev, ki jo določuje zakon, mora biti izmerjena na ravnem; pri tem se ne vpoštevata rob, ki pa ne sme biti širši ko pol cm. na vsaki strani.

Zabranjeno je pribiti obroč na kolesa tako, da bi glave žebeljev segale čez površino obročev.

Površina obroča mora biti gladka in valjasta, brez robov in štrlin.

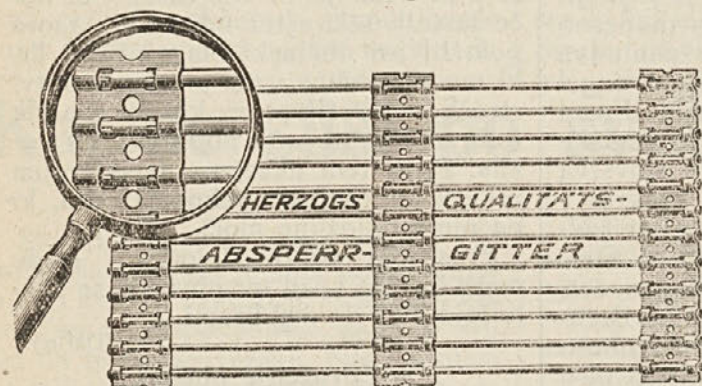
Ce ne odgovarjajo vlačilci. n. pr. motorni plugi za vprego ali pa s strojnim pogonom tem predpisom,

Za umnega gospodarja.

O matični rešetki sistema Original-Herzog.

Gotovo je že mnogo čebelarjev imelo priliko, čitati v strokovnih čebelarških listih in knjigah, da je matična rešetka pravo mučilno orodje za čebele. To se je z vso upravičenostjo lahko trdilo o matičnih rešetkah starega siste-

računana, da zamorejo skozi mrežo le čebele, nikdar pa matica. (Glej sliko!) Matična rešetka Original-Herzog ima pred drugimi rešetkami še te važne dobrote:

ma iz cinkaste ploščevine, toda rešetka Original-Herzog gotovo nima tega velikega nedostatka, ker skozi njo lazi jo čebele brez vsakega truda in napora ter brez vsake najmanjše poškodbe na svojih kočljivih in važnih organih, kakor so koški na nogah, v katerih donesajo cvetni prah. Ta velika in važna prednost Herzegovih matičnih rešetk izvira iz tega, ker so te matične rešetke napravljene iz okroglih jeklenih paličic, ki so proti rjavenju dobro pocinkane. Razdalja med poedinimi paličicami je natančno enaka in tako iz-

1. Na enako veliki plošči ima Herzogova matična rešetka najmanj trikrat več prehodov kakor enako velika rešetka iz ploščevine. Zato je moč uporabljati veliko manjše Herzogove rešetke, kakor so rešetke iz ploščevine. Če se pa kljub temu vzame enako velika Herzogova rešetka, se s tem doseže prednost, da se čebele v

medišču ne čutijo tako ločene od onih v vališču, kakor je to slučaj pri rešetki iz ploščevine.

2. Radi natančno enakih prehodov in ker se dá Herzogova matična rešetka z lahkoto tako med medišče in vališče vložiti, da je povsod in vedno, bodisi pri nizki ali visoki toploti od vseh okvirjev enako oddaljena, čebele ne zadela in ne zamažejo z voskom in smolo Herzegovih matičnih rešetk, kakor se to godi pri rešetkah iz tanke ploščevine, ki se pri višjih temperaturah krivijo in vzbočujejo. Čebelarji.

ali nižja. Zato bi moral biti tudi dohodek višji ali nižji. Ali ni krivično, da se za vse mleko postavi enaka cena? En slučaj iz prakse: Primerjali smo listo enakomerno izračunanega mleka z listo izračunano na podlagi tolšče. Pri izenačeni ceni dobijo člani 63.— L za kvintal mleka. Na podlagi maščobnosti pa bi dobil prvi z 2.8% tolšče 45.90 lir za kvintal, drugi s 4.4% tolšče 72.10 lir, tretji s 6.1% tolšče 99.97 lir za kvintal. Razvidno je, da je razlika med temi nadpolovična. Tolščobnost tega mleka je bila določena po Höybergerjevem aparatu, in sicer 2—4 krat v mesecu in izmed različnih odstotkov se je določila sredina.

Da se mleko izplačuje po enotni ceni, je pri zadrukah skoro povsod v navadi, a žalibog, se na račun združništva vršijo tudi sleparije. Sicer imajo mlekarne določene kazni za sleparstva z mlekom, a zelo težko je določiti, kje je sleparstvo in kedaj se član sme kaznovati. Prav lahko pride član po nedolžnem pod kazni in tako ob dobro ime, kar je še hujše. Zato je treba velike previdnosti in preudarnosti. En tak slučaj:

V začetku meseca je nadzorstvo nadzorovalo molžo pri vseh članih. Mleko nekega člana je po Höybergerju kazalo 4.6% tolšče. Ob koncu meseca v mlekarno prineseno mleko pa samo 2.3% tolšče. To se je zdelo

VABILO

na

občni zbor

Kmetske posojilnice pri Sv. Luciji, ki se bo vršil v nedeljo dne 26. maja ob 4. uri popoldne v župnišču.

Dnevni red:

1. Poročila načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev letnega računa za l. 1928.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Predlogi in slučajnoti.

Pomni! V slučaju nesklepčnosti se bo vršil pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo sklep veljavno ne glede na število navzočih članov.

Načelstvo.

Sejmi v prihodnjem tednu.

Ponedeljek 13. maja: Sežana, Postojna. — Torek 14.: Oprtalj, Materija. — Četrtek 16.: Buzet, Idrija, Cerovo.

Pregledovanje bikov
v idrijskem okraju.

Dne 13. maja: Stopnik ob 8., Šebreglje ob 11., Kladje ob 15. in Planina ob 17. uri.

Dne 14. maja: Krnica ob 11., Masovra ob 12., Maruškovci ob 16. in Travnik ob 17. uri.

Dne 15. maja: Stermec ob 8., Črni vrh ob 10., Zadlog ob 14. in Idrijski log ob 16. uri.

Dne 16. maja: Idrija ob 8., Zagoda ob 9., Godovič ob 11., Veharšče ob 14. in Dole ob 16. uri.

Dne 17. maja: Razpotje ob 8., Gosvejk ob 10., Ledine ob 14. in Spod. Idrija ob 17. uri.

Dne 18. maja: Nikova ob 8., Čekovnik ob 10., Vojsko ob 13. in Kanomlja ob 17. uri.

Kako se plačuje mleko
v mlekarneh.

Mlekarne so se zelo razmnožile. Da so koristne, kaže že to, da pristopajo v mlekarne taki, ki so ob začetku imeli različne pomisleke. Pri enem teh pomislekov bi jim dali lahko prav: namreč pri plačevanju mleka članom.

Načinov plačevanja imamo več:

1. cena se določi enakomerno po kg mleka, 2. mleko posameznika se po-

sname ter se tehta smetana, 3. tehta se mleko in zraven se določi še maščobnost, ki odloča pri izplačevanju. (Plačevanje po maščobi).

Prvi način je precej krivičen, kot bom spodaj dokazal. Drugi način bi bil pravičnejši, če bi posnemačnik izločil samo smetano, a pomniti moramo, da gre na stran smetane lahko tudi mleko ali obratno. Tretji način je lahko pravičen in ima zraven tega še druge dobre strani.

Znano je, da nimajo vse krave enako maščobnega mleka. Razlika je do ene tretjine in tudi do polovice višja

Pozor!

Pozor!

Dragi kmetovalci!

Vaše pridelke, sad vašega truda in znoja vam pogosto uničuje toča. — Zavarujte jih torej pri

Katoliški zavarovalni družbi

„LA CATTOLICA“

Nizke pristojbine.

Ugodni pogoji.

Najnižja čista pristojbina za žito znaša 2,50, najvišja 3,75. — Plačljiva tudi po žetvi.

Zavaruje stavbe in premičnine proti požaru; proti toči; tudi grozdje. Zavarovanje za življenje in na doživetje.

Generalno zastopništvo

T R S T - San Nicolò 11

Zastopstvo v Tomaju V. in M. Šonc.

sumljivo, kar je čisto naravno, in nadzorstvo je šlo zopet v hlev, in sicer zjutraj. Tudi sedaj je bilo tolsče le 2.6%. Za nekaj dni pozneje je kazalo mleko 5.5%, za dva dni pozneje 2.1%, nato zopet v hlevu 2.3% tolsče. Krave so bile enakomerno krmljene in sprejem ni bilo opaziti na njih. Torej kje je tukaj krivda? Očividno, da na gospodarju ne. Po našem mnenju bi napravili temu gospodarju veliko krivico, ako bi ga kaznovali. Enako se lahko zgodi tudi drugim.

Ta slučaj sem pokazal v dokaz, kako je potrebna previdnost pri nadzoru vanju mleka.

Vsem neprilikam in sleparstvom se izognemo v največji meri s plačevanjem po maščobi. Tu naj velja izrek: kakršno mleko prineseš, tako plačilo dobiš. Vsak gospodar bo skrbel, da bo mleko tudi maščobno in ne samo da ga je velika množina.

Namen tega članka je, da bi tudi druge mlekarne izrazile svoja mnenja, ugovore in pojasnila v Novem listu, ker je vprašanje res zelo važno za naše mlekarne. Gospoda urednika pa prosimo, da blagovoli odstopiti nekoliko prostora v ta namen.

Pavšič.

Ti bom eno povedal!

Abraham pripelje svojega sinčka k trgovcu Mojzesu. Rad bi kupil novo obleko. Mojzes mu pokaže razne vrste oblek. Abraham izbere blago in vpraša: »Blago je trdno, kajne?« — »Trdno,« potrdi Mojzes. — »Ali se pri pranju kaj skrči?« pozveduje Abraham dalje. — »Toliko kot roka, kadar jo umiješ,« odvrne Mojzes. Abraham kupi obleko in odide. Čez dva meseca pa sreča Mojzes Abrahama in njegovega sinčka, ki je imel novo obleko. Toda kakšna je bila! Vse prekratko in preozko. Mojzes pa zakliče ves vesel:

»Joj, kako je ta fant zrastel!«

* * *

Brivec je bril človeka z dežele, ki mu je pripovedoval, da je pri njih mnogo miši. Brivec je opazil, da je kmetič precej omejen. Rekel mu je torej, da potrebuje par stotin miši. Plačal jih bo po liri. Kmetič je brivčovo ponudbo smatral za resno. Šel je domov in se čez nekaj dni vrnil z veliko kletko. »Sto dva in petdeset jih je,« je rekel. Brivec, ki je bil pozabil na svojo šalo, je premišljeval, kako bi se izvil iz zadrege. »Prosim sto dva in petdeset lir,« je rekel posestnik miši. Tedaj se brivec spomni in pravi: »Ali so samci?« — »Nisem pogledal,« odvrne kmetič. — »Tedaj jih pa le nazaj nesite,« pravi brivec, »samcev ne maram v svoji hiši.« — Kmetiču se je posvetilo, da ga je brivec hotel potegniti. Ker pa ni bil čisto neumen, je odprl kletko in spustil miši po sobi, rekoč: »Nazaj da bi jih nosil? Vam jih pa že rajši zastonj pustim.«

Zahvala

Vsemogočni Bog je poklical k sebi svojo zvesto služabnico našo drago mamo

Jožeto Zamar

v 82. letu svoje starosti.

Zahvaljujemo se g. dr. Bevilgii in g. dr. Delneriju, ki sta tako požrtvovalno in vestno nudila pokojnici svojo pomoč. Zahvaljujemo se č. g. V. Pipanu in č. g. Fr. Švari, ki sta rajnici nudila duhovno tolažbo, č. g. misijonarjem in vsem čast. duhovnikom, ki so našo blago mamo spremljali na zadnjem potu. Zahvaljujemo se ženski in dekliški Marijini družbi za pomoč, spremstvo in tolažbo. Zahvaljujemo se pevcem in pevkam za res ganljivo petje in duhovljanom za veliko vdeležbo. Dobri Bog naj poplača vsem.

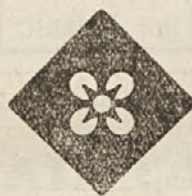
Bilje - Medana 30. aprila 1929.

V imenu družine
CIRIL ZAMAR - kurat v Biljah
sin

NAKUP kmetijskih posestev v Jugoslaviji, gozdov, vil, industrijskih podjetij, gostilen, prodajalen itd. Posreduje hitro in točno ob lastveni koncesijonar Janko Trošt, Maribor, Vrazova ul. 3. Vsled ugodnih bančnih zvez manjkajoči kapital takoj na razpolago. Interesenti, zglasite se takoj! Nakup nepremičnin je zaupna stvar. Vaš rojak, bivši zadružni revizor na Primorskem, Vas bo gotovo dobro poslužil. Na razpolago nebroj zahvalnih pisem!

Odlikovani Zobozdravniški Ambulatorij

R. BREZIGAR

sprejema

v GORICI
na TRAVNIKU 17/I.

POHISTVO nudi širom naše dežele znana industrija pohištva, Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

CEMENT prima »Udine« ali »Isonzo«, cementne cevi in dimnike, štedilnike, mreže za ograje, traverze in razno železnino priporoča trgovina Repič v Ajdovščini.

ZDRAVNIK

Dr. Gresic Adalberto
sin

sprejema vedno v svojem
ambulatoriju na
Piazza Vittoria 14/I - Gorica
nad lekarno Cristofolletti.

Odlikovana tovarna

Anton Breščak, Gorica

via Carducci št. 14

Največja zaloga pohištva na Goriškem. — Velikanska izbira posteljnjakov od 100 L naprej. Cene zelo zmerne!

Solidna in skrbna izdelava.

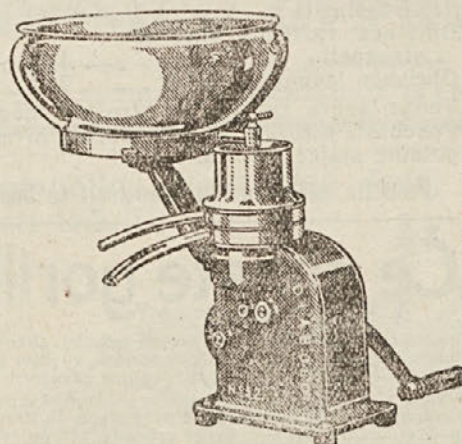
LASTNA DELAVNICA

v Via Carlo Favetti št. 1 (prej via Vetturini št. 1)

KMETOVALCI!

Največjo korist dobite iz mleka edinole potom posnemalnika

DIABOLO

Posnemalnice Diabolo izdeluje A. B. Pump-seperator v Stockholmu na Švedskem, ki je največja tovarna na svetu za izdelovanje posnemalnikov. Ti so vsled svojega prvovrstnega materiala, sestave, trajanja in lahke rabe od kmetov priznani kot NAJBOLJŠI.

Večletno jamstvo tovarne.

Plačljiv je tudi v manjših obrokli.

Iščemo krajevne zastopnike.

Zahtevajte brezplačno cenik in katalog!

KNUT JONSON, BOLZANO

Inšpektor za Julijsko krajino

Vittorio Jonson — GORICA, Via Contavalle 4-II.

SKROPILNICE najnovejšega sistema, žveplalnice, mehe, razpršilnice, kotle itd. dobite po najnižjih cenah pri Lebanu Alojziju, Gorica, via Morelli 15. Sprejema tudi vsa tozadevna popravila.

PRODAM 6 panjev čebel. Ivan Bogataj, Dole 20, Idrija.

UČENKO poštenih staršev sprejem v trgovino špecerijskega blaga. Nekoliko izvežban v tej stroki, ima prednost. Ponudbe pod šifro »Poštena« na upravo »Novega lista«.

HISA MODERNA, z gostilno, hlevi, lopo itd., vrt in travnik s 14.000 m² zemlje, ob državni cesti, pripravna za vsako obrt, se z vsem skupaj takoj proda. Več se izve v Ajdovščini na »Livadi«.

HISO v obmejnem trgu Jugoslavije na prometnem prostoru, z gostilniško koncesijo (stara renomirana gostilna) z vsem gostilniškim inventarjem, z vso kuhinjsko opremo, s popolnoma opremljenimi 3 gostilniškimi in 4 spalnicami sobami, kletjo, ledenico, s cementom ograjenim vrtom, verando in travnikom z njivo in sadnim drevjem — prodam radi družinskih razmer za 55.000 lir. Ponudbe na upravo tega lista pod značko »Dobro vpeljana gostilna«.

NATAKARICO, čedno in pridno, večšo slovenskega in italijanskega jezika sprejme takoj restavracija Starc, Štanjel na Krasu.

KMETJE, POZOR! Kdor hoče šolcar ali obračalnik, naj se zgleda pri Andreju Božiču, Solkan (Gorica). Sprejema v popravilo vseh vrst pluge.

MLEKARSKÉ STROJE, nemški fabrikat, ima na prodaj Mlekarska zadruga v Trnovem (Torrenova — Carnaro), in sicer: Posnemalnik 80 litrov na uro 360 L, posnemalnik 160 litrov na uro 460 L, 30 literska pinja (Sturzbuttermaschine) za 240 lir.

KRONE, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. Moderna zlatarna, Corso Verdi 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

GOSTILNO, dobro idočo na zelo dobrem kraju oddam v najem. Naslov pri upravi lista.

ODDAM trafiko eventualno trgovino jestvin s stanovanjem po zelo ugodnih pogojih. Gorica, via Faveti 17.

NAROČITE! Prodajam tudi na mesečne obroke znanstveno zdravniško knjigo »Naš svetovalec v bolezni in zdravju«, poslovenil prof. Brodar. Pišite: M. Antonini, Nabrežina.

POZOR! Kdor se namerava seliti in kupiti posestva (hiše, vile, gozdove in industrijska podjetja) v Jugoslaviji, naj se obrne na našega rojaka Josipa Simčiča v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 6, kjer ima že več let dobro vpeljano pisarno za prodajo zemljišč. Tam dobite tudi druga potrebna pojasnila brezplačno.

JAJCA za valjenje prvovrstnih ameriških kokoši Wyandotte po 1.—liro kos dobite v Rozzol in Monte 946 (Trst).

STARA, dobro vpeljana trgovina z mešaním blagom, z malim inventarjem, na najboljšem prostoru, popolnoma opremljena z vsemi pravicami, se vsled rodbinskih razmer proda. — Naslov pri upravi »Novega lista«.

MERJASEC nemške požlahtnjene pasme, 7 mesecev star je na prodaj: Gostilna Poberaj, Kronberk pri Gorici.

PRODAM 30 kvintalov sena po 60 lir, Stepančič, Temnica 27 (Komen).

ALLA FIDUCIA
TRST, Via Giuseppe Vidali 4.
Bogata izbira moških in otroških oblek. Velika zaloga hlač iz sukna in bombaževine. Cene ugodne.

Zobozdravnik
dr. Robert Hlavaty
sprejema
od 9. do 13. in od 16. do 19. ure
v TRSTU
via S. Lazzaro št. 23-II.
Ob sredah in sobotah ordinira
v POSTOJNI

Gostilna „Alle Corriere“
v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)
Domača kuhinja. Izborno vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. Postajališče korjer in shajališče ljudi z dežele.
Uljudno se priporočata
ŠTRANCAR in PERIC

Gospodinja, ki hoče prihraniti, mora kupovati pri
ALL'ECONOMIA FAMILIARE
TRST - Piazza Ponterosso 5

Tam bo našla prav gotovo zelo ugodne cene, in sicer:

Mussola za obleko	od L 1.90 naprej
Plavina	2.90
Parkali z jamčenih barv	3.75
Bombaževina rumena težka	2.20
bela, podobna	
plaťnu	2.80
Jajčna koža (pelle ovo)	2.90
Platno Madonna	2.20
za rjuhe 150 cm.	4.50
Zefir za srajce	1.90
Rigadin (Borgo) za srajce in	
halje	2.90
Rigadin dvojna širokost	3.90
Plavina dvojna širokost	3.90
Blago za spodnje hlače	3.50
plašče	19.—
Popelin za srajce	4.50
Narodna nošnja	3.50
Svila fantazija	3.50
Obrisače različnih barv in	
visokosti	1.90
Obrisače lanene za meter	2.90
Velika izbira ženskih in otroških nogavic,	
Posebno: otroške majice, športne in moške	
poletne majice itd. itd.	

Proučite naše cene in prepričali se boste.

Če nimate gorilnega plina

potrebujete patentirano napravo na petrolej „Kronprinz - Export“, ki na bistromen način spremeni petrolejev plamen v plavi plinov plamen, ki je močnejši in boljši kot pri navadnem plinu.

Deluje z navadnim petrolejem brez pritiskalne črpalke (pumpe) in brez predhodne razgreteve. — — — — — Zajamčeno: brez duha in dima. Prav lahko pridenete posebne pečice, kozice, vrelnice in druge priprave, kot pri pečenju. — — — — — Kuhate doma, lahko pa tudi na polju, na letovišču, itd. itd. — — — — — Najno potrebna naprava za likalke ker je omogočena istočasna in hitra razgretev likalnikov, ki ostanejo vedno popolnoma čisti. — — — — — Stane od 100 lir naprej, vsakourni poraba 30 do 40 stotink.

Ceniki s slikami brezplačno in poštne prosto.

ANTONIO DEROSI, izključni zastopnik,
TRST, via Belpoggio 5/II.

Iščem razprodajalce!

Obiščite

XI. Ljubljanski velesejm.

od 30. maja do 9. junija 1929.

Železniške olajšave: Na italijanskih železnica 30%, na jugoslovanskih 50%. Konzularni vizum jugoslovanski znižan na 12 lir za vse obiskovalce, ki naj si preskrbe pravočasno potni list za inozemstvo pri italijanskih oblasteh.

Izkaznice za navedene ugodnosti so naprodaj v Trstu pri „Pubblicità“ g. Čehovin, viale XX Settembre N.ro 65;

Idriji pri Venceslavu Helmichu;
Reki pri tvrdki „Mercur“, via G. Mameli 2
Gorici pri Av. Ravnik-u Via Barzelini 2;

Izkaznica stane 30 Din.

Tvornica tehtnic, uteži in mer
Giuseppe Florenc & C.o
TRST via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer
in tehtnic oblastveno odobrenih iz domačih in inozemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice in uteži na razpolago brezplačno.

POVH ALOJZIJ
URAR in ZLATAR, TRST.
Piazza Garibaldi 2, I. nadstr.
Največja in najpriporočljivejša
delavnica v Trstu
Kupuje krone in zlato
: Darila za birmo :
Cene in blago brez konkurence!

Pohištvo
Najboljše kakovosti!

Nekatere naše cene:

Poročna soba, bukova masivna L.	1.400.—
jesenova	1.600.—
luksuzna	2.200.—
polna vrata	2.500.—

Vedno posebno ugodne prilike. Pošiljam tudi na deželo.

TÜRK, Trst, via Battisti 12

Pozor na naslov!

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 26: Že par let imamo sicer zdravo zelje, a se nam prav nič ne skisa. Kako bi temu odpomogel?

Odgovor: Če je zelje dobro stisnjeno v kau in če se nahaja na toplem prostoru, se bo skisalo. Na mrzlem se ne skisa.

Vprašanje št. 27: Sme gospodar polivati smradljivo gnojnico na 10 m od moje hiše oddaljeno njivo?

Odgovor: Seveda lahko poliva, če ne predpisuje drugače občinski zdravstveni pravilnik. Merodajna je v tem oziru občina.

Svetujemo pa, da si ne delate težav, ker nihče ni tako nespameten, da bi metal vrednote proč, le da bi sosedu sitnaril. »Smradljiva gnojnica« je vendar precej vredno blago.

Vprašanje št. 28: Psica mi je skotila mlade in sem jih oddal drugim, ki me sedaj vprašujejo, kedaj naj jih javijo občini radi davka.

Odgovor: Vsaka občina ima poseben pravilnik glede davka na pse. Tako zahteva goriška občina, da je treba naznaniti psička, kadar je prekoračil starost 2 mesecev, in to tekom osmih dni. Podeželske občine mogoče zahtevajo drugačne roke in lahko tudi šele dokončani 6. mesec. Zato se pa morate obrniti za pojasnilo na domačo občino.

Vprašanje št. 29. Pri črešnjavih cvetih sem opazil, da je zarodek črn in suh, kar kaže da bo malo črešenj. Ali je temu kriva huda zima ali je kaka bolezen?

Odgovor: Kot vi so opazili tudi drugod po deželi, da je zarodek počrnel, kar je posledica hudega mraza, ki je posebno v nizkih legah vničil precejšen del črešenj. O kaki bolezni na zarodku črešenj dosedaj še nismo slišali.

Vprašanje št. 30: Kaj se izplača bolj, ali prodajati mleko po 80 stot. liter ali ga doma posnemati s posnemalnikom?

Odgovor: Če imate dnevno manj kot 6—8 l mleka, se vam gotovo ne izplača posnemanje. Posnemanje se izplača pri višji količini: če maslo lahko dobro prodate in če lahko smoteno porabite posneto mleko bodisi za teleta, mlade prašiče itd. bodisi da ga drugače doma porabite ali prodate po višji ceni, kot po 20 stotink liter, ker za maslo iz litra mleka ne boste dobili več kot 60 do 65 stotink.

Odgovor na vprašanje št. 31: Vse potrebne odatke glede ljubljanskega velesejma dobite pri: Agenzia Čehovin Viale XX settembre 65, Trst.

Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.

OSCAR CANARUTTO

zlatar - urar

Trst — via Imbriani 13 (prej via S. Giovanni)
Kupujem, prodajam in menjujem dragocenosti.
Sprejemam v popravilo vsakovrstne urarske predmete in vsa zlatarska dela.

PRI TVRDKI

DAVIDE CAVALIERO — TRST

Corso Garibaldi N. 5 Telefon št. 78-32. (Stara Barriera)

dobite po najnižjih cenah zelo bogato zalogo **IZGOTOVLJENIH OBLEK, EMOTNIH IN DVOJNIH OPRSNIKOV, FLANELASTIH HLAČ, TRENCH COAT,** dežnih plaščev, površnikov, in otroških oblek.

Bogata izbira blaga na meter iz domačih in inozemskih tovarnen.

LASTNA KROJAČNICA

Govorimo tudi slovensko.

Resna postrežba!

Skrbne gospodinje in krčmarice!

Velikanska znižanja! Po naravnost smešnih cenah razprodajamo raznovrstno kuhinjsko posodo in druge hišne potrebščine.

Trst, via Carducci 3
(nasproti bivše vojašnice.)

Semena in rastline

najrazličnejših vrst

M. German

cvetličar

Trst - Via Roma 3

Telefon št. 50-47, 75-87

Na zahtevo pošljem brezplačno splošni katalog (cenik) za l. 1929.

Zobozdravnik OPČINE

restavracija **Simonič**

četrtek — nedelja od 9. do 12. ure in pol.

JAKOB BEVC - TRST

Campo S. Giacomo št. 18.

Bogata izbira zlatenine in srebrnine, raznovrstnih ur, predmetov za darila i. t. d. „Cyma“ znane švicarske ure.

Cene najnižje!

Kadar želite kupiti celo ali le posamezen kos obleke, bodisi za **moškega ali otroka**, obrnite se za poskus na zalogo blaga in gotovih oblek pri

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST - Corso Garibaldi št. 10 - Telef. 79-35

kjer najdete za odrasle in mladino velikansko izbero izgotovljenih oblek iz trpežnega blaga, ki ne spremeni barve. Površniki in Trench-Coats vsake vrste.

Posamezne jope kakor tudi napravljene hlače najpripravnejše za delo pa tudi za luksus.

Za birmance!

Športne in mornariške obleke elegantne rezi in iz trpežnega blaga.

Velika izbira blaga iz najboljših tvornic za naročila po meri. Lastna

krojačnica I. vrste.

Cene so čisto tvorniška.

V ZNANI MANIFAKTURNI TRGOVINI

ROMEO CIPRIANI — TRST

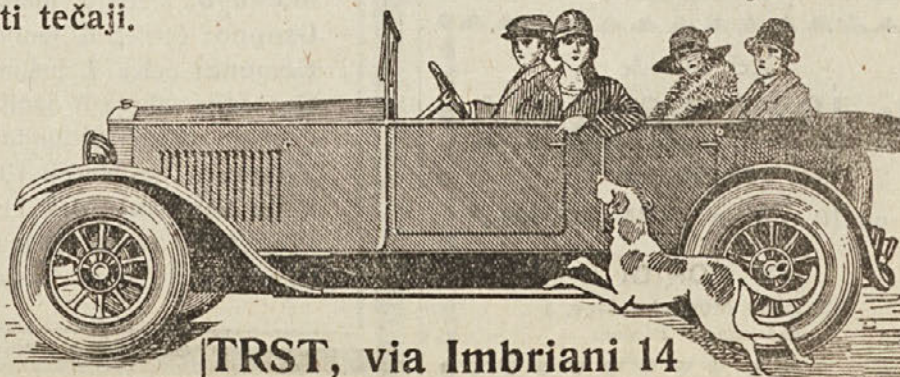
PIAZZA GOLDONI 12

najdete vse potrebno za pomladansko in poletno sezono ter tudi vso izbero za

BIRMO

Avtomobilna mehanična šola, državni patent zajamčen. Vedno odprti tečaji.

Telefon 73-67.

TRST, via Imbriani 14

Valuta — tuji denar.

Dne 7. maja si dal ali dobil za:

1 dolar	19.04 lir
1 angl. funt	92.38 lir
100 dinarjev	33.57 lir
100 šilingov (avstr.)	268.25 lir
100 čeških kron	56.50 lir
100 nemških mark	451.80 lir
100 švic. frankov	367.50 lir
100 franc. frankov	74.60 lir
100 belg. frankov	265.— lir

Beneške obveznice 74.25; obveznice »Consolidato« 81.—.

Loterijske številke.

dne 4. maja 1929:

Bari	37,	66,	70,	19,	86
Florenca	45,	6,	64,	72,	26
Milan	46,	59,	15,	44,	64
Neapelj	37,	35,	14,	65,	57
Palermo	4,	58,	77,	1,	11
Rim	5,	12,	68,	30,	61
Turin	73,	47,	68,	81,	69
Benetke	56,	13,	23,	67,	82

Dott. GIUS. COMEL

specialist za bolezni v
ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in asistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah.
Sprejema od 9-11 predp. in od 3-4 pop.
Gorica, Via Garibaldi 11 (prej Teatro)

Darilo za birmance

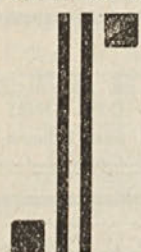

kupite najcenejše pri
JAKOBU ŠULIGOJ,
urarju in zlatarju
Gorica

Gospodsk. ulica 19 via Carducci 19

Zobozdravnik

dr. L. Mermolja

sprejema

v Gorici
na Travniku 5-II.

Zdravnik

dr. JOSIP POTRATA

sprejema

od 10 - 13 in od 15 - 16 ure

v GORICI

Via delle Monache šte. 1
nad lekarno Pontoni

Tvrđka Teod. Hribar - Gorica

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za popolno opremo nevest.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour šte. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov goriimenovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour šte. 5

Benzina „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavi: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

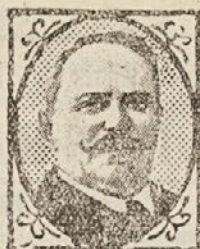

Ortopedični zavod A. ZECCHI TURIN - via Roma 31, I. nadstr.

Aparat Zecchi zabranjuje napredovanje

KILE

NOVI SLUČAJ OZDRAVLJENJA.

Priključujoč svoje ime velikemu imeniku oseb, katerim je aparat Zecchi ozdravil kilo, želim tem potom javno izraziti svojo zahvalo izkušenemu ortopediku, kateremu se je posrečilo me popolnoma ozdraviti od kile.

Hafner Franc,
Wiener 31, provinca Trident.

Kaj hočemo še dodati takemu spričevalu o učinku aparata ZECCHI? Sporočamo samo, da se bo nahajal ortopedik A. ZECCHI s svojimi izkušenimi pomočniki v spodaj navedenih krajih, kjer bo dal bolnikom nasvete in pojasnila iz svoje dolgoletne prakse:

Gorica: sredo 29. in četrtek 30. maja v hotelu „Angelo d'oro“.

Tolmin: petek 31. maja v hotelu „Modrijan“

Cerkno: sobota 1. junija v gostilni Obid Pavla.

Idrija: nedelja 2. junija v hotelu Didič.

Krmin: ponedeljek 3. junija v hotelu Leon d'oro.

Spilimbergo: torek 4. junija v hotelu Stella d'oro.

Maniago: sredo 5. junija v hotelu Leon d'oro.

Osoppo: četrtek 6. junija v hotelu Nuovo.

Gemona: petek 7. junija v hotelu Stella d'oro.

Casazza: sobota 8. junija v hotelu Leon d'oro.

Čedad: nedelja 9. junija v hotelu Trieste.

Tolmezzo: ponedeljek 10. junija v hotelu Posta.

Villa Santina: torek 11. junija v hotelu Piccotti.

Pontebba: sredo 12. junija v hotelu Pontebba.

Červinjan: četrtek 13. junija v hotelu Friuli.